ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ

બ્લોક નં. ૨, પહેલો માળ, કર્મયોગી ભવન, સેક્ટર – ૧૦-એ, ગાંધીનગર

જાહેરાત ક્રમાંકઃ ૪૦૭/૨૦૨૬૨૭, ફાર્માસીસ્ટ/કમ્પાઉન્ડર(આયુર્વેદ),વર્ગ–૩

અંગેની વિગતવાર સૂચનાઓ

(વેબસાઇટ એડ્રેસ : https://ojas.gujarat.gov.in **અને** https://gsssb.gujarat.gov.in**)**

---

૧. ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ, ગાંધીનગર **દ્વારા આરોગ્ય અને પરીવાર કલ્યાણ વિભાગના નિયંત્રણ હેઠળના નિયામકશ્રી આયુષની કચેરી હસ્તકની ફાર્માસીસ્ટ/કમ્પાઉન્ડર(આયુર્વેદ),વર્ગ–૩ સંવર્ગની કુલ–૧૮૪ જગ્યાઓ** સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા મારફતે સીધી ભરતીથી ભરવા માટેની પ્રક્રિયામાં પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા માટે ઉમેદવારો પાસેથી ojas વેબસાઇટ મારફત ઓનલાઇન અરજીપત્રકો મંગાવવામાં આવે છે. આ માટે ઉમેદવારોએ https://ojas.gujarat.gov.in વેબસાઇટ **પર તા.૧૫/૦૫/૨૦૨૬ (બપોરના ૧૪–૦૦ કલાક) થી તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬ (સમય રાત્રિના ૧૧.૫૯ કલાક સુધી)** દરમિયાન ઓન–લાઇન અરજી કરવાની રહેશે.

૨. **અરજી કરવા માટેની વિગતવાર સૂચનાઓ સહિત આ સમગ્ર જાહેરાત દરેક ઉમેદવારે પ્રથમ ધ્યાનથી વાંચવી જરૂરી છે. જેથી ઉમેદવાર દ્વારા અરજીપત્રક ભરતા સમયે કોઈ ભૂલ/ખોટી વિગત દર્શાવવાનું ટાળી શકાય કે જેના કારણે ઉમેદવારી રદ થવાના પ્રશ્નો ઉપસ્થિત ન થાય.**

૩. ભરતી પ્રક્રિયા સંબંધેની તમામ સૂચનાઓ મંડળની વેબસાઇટ https://gsssb.gujarat.gov.in પર મૂકવામાં આવશે. તેથી સમયાંતરે મંડળની વેબસાઇટ અચૂક જોતાં રહેવું.

૪. ઓન–લાઇન અરજી કરતી વખતે ઉમેદવારોએ પોતાની શૈક્ષણિક લાયકાત, વય, જાતિ તેમજ અન્ય લાયકાતના બધાં જ અસલ પ્રમાણપત્રો પોતાની પાસે જ રાખવાનાં રહેશે અને અરજીપત્રકમાં તે પ્રમાણપત્રોમાં દર્શાવ્યા મુજબની જરૂરી વિગતો ભરવાની રહેશે. આમ, પોતાનાં બધાં જ પ્રમાણપત્રો જેવાં કે, શૈક્ષણિક લાયકાત, વય, શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર, કૅટેગરી (SC/ST/SEBC/EWS), દિવ્યાંગ(લાગુ પડતું હોય તો), માજી સૈનિક (લાગુ પડતું હોય તો) તેમજ અન્ય લાયકાતનાં અસલ પ્રમાણપત્રોને સાથે રાખીને ઓન–લાઇન અરજીમાં પોતાનાં પ્રમાણપત્રોને આધારે સાચી વિગતો ભરવાની રહે છે. અરજીમાંની ખોટી વિગતોને કારણે અરજી 'રદ' થવાપાત્ર બને છે. આથી, ઓનલાઇન અરજીપત્રક ઉમેદવારે કાળજીપૂર્વક ભરવાનું રહે છે.

૫. જગ્યાની વિગતો :–

સંવર્ગવાર જગ્યાની વિગતો નીચે મુજબ છે.

સંવર્ગનું નામ	વિભાગ/ખાતાની વડાની કચેરીનું નામ	કુલ જગ્યાઓ	કક્ષાવાર જગ્યાઓ					કક્ષાવાર જગ્યાઓ પૈકી મહિલાઓ માટે અનામત જગ્યાઓ					કુલ જગ્યાઓ પૈકી અનામત	
			બિન અનામત (સામાન્ય)	આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ	સા. શૈ. પ.વર્ગ	અનુ. જાતિ	અનુ. જન જાતિ	બિન અનામત (સામાન્ય)	આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ	સા. શૈ. પ.વર્ગ	અનુ. જાતિ	અનુ. જન જાતિ	શારીરિક અશકત (દિવ્યાંગ)	માજી સૈનિક
ફાર્માસીસ્ટ/કમ્પાઉન્ડર (આયુર્વેદ), વર્ગ–૩	આરોગ્ય અને પરીવાર કલ્યાણ વિભાગ	૧૮૪	૮૮	૧૮	૪૧	૦૫	૩૨	૨૯	૦૫	૧૪	૦૨	૧૧	૦૦	૧૮

નોંધ: આ સંવર્ગની દિવ્યાંગ ઉમેદવારો માટેની અનામત જગ્યાઓ દિવ્યાંગ ઉમેદવારોની ખાસ ભરતી ઝુંબેશ હેઠળ અલગથી જાહેરાત ક્રમાંક :૪૦૧/૨૦૨૫૨૬ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલ છે. તેથી આ જાહેરાતમાં દિવ્યાંગ ઉમેદવારોની અનામત દર્શાવવામાં આવેલ નથી.

(૧) આ જાહેરાતમાં દર્શાવેલી જગ્યાઓમાં વધઘટ થવાની શક્યતા રહેલી હોઈ, જગ્યાઓમાં વધઘટ થઈ શકશે.

(૨) અનામત જગ્યાઓ મૂળ ગુજરાતના અનામત વર્ગના ઉમેદવારો માટે જ અનામત છે.

(૩) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૧૧/૧૧/૨૦૧૪ના જાહેરનામા ક્રમાંક–સીઆરઆર/૧૦૯૬/૨૨/૧૩/ગ.૨(ભાગ–૧)ની જોગવાઈઓ ધ્યાને લઈને, મહિલાઓ માટે અનામત જગ્યાઓ રાખવામાં આવી છે. મહિલાઓની અનામત જગ્યાઓ માટે લાયક મહિલા ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ નહીં થાય તો, તે જગ્યા સંબંધિત કેટેગરી (બિનઅનામત, આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ)ના પુરુષ ઉમેદવારથી ભરવામાં આવશે.

(૪) જાહેરાતમાં જે તે કેટેગરીમાં કુલ જગ્યાઓ પૈકી મહિલા ઉમેદવારો માટે અમુક જગ્યાઓ અનામત હોય ત્યારે મહિલા ઉમેદવારોની અનામત જગ્યાઓ સિવાયની બાકી રહેતી જગ્યાઓ, ફક્ત પુરુષ ઉમેદવારો માટે અનામત છે તેમ ગણવાનું નથી. આ જગ્યાઓ પર પુરુષ તેમજ મહિલા ઉમેદવારોની પસંદગી ઉમેદવારોએ મેળવેલા માર્ક્સ/Normalized માર્ક્સના મેરિટ્સને ધ્યાને લઈ કરવામાં આવે છે. તેથી, આવી જગ્યાઓ માટે પુરુષ તેમજ મહિલા ઉમેદવારો અરજી કરી શકે છે.

(૫) દિવ્યાંગ ઉમેદવારો માટે અનામત જગ્યા હોય તે જગ્યા પર ઉમેદવારી નોંધાવવા માટે તેમજ જો કોઇ જગ્યાઓ અનામત ના હોય ત્યારે અનામત સિવાયની જગ્યા પર દિવ્યાંગ ઉમેદવાર ઉમેદવારી નોંધાવવા માંગે ત્યારે નીચે મુજબની દિવ્યાંગતા માન્ય રહેશે:

સંવર્ગનું નામ	અંધત્વ અથવા ઓછી દ્રષ્ટિ	બધિર અને ઓછું સાંભળનાર	મગજના લકવો સહિત હલનચલનની દિવ્યાંગતા, રક્તપિત્તમાંથી સાજા થયેલ, વામનતા, એસિડ એટેકનો ભોગ બનેલા અને નબળા સ્નાયુ	સ્વલીનતા, બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા, ખાસ વિષય શીખવાની અક્ષમતા અને માનસિક બીમારી અને (A) થી (D) હેઠળની વ્યક્તિમાંથી એક કરતાં વધારે પ્રકારની દિવ્યાંગતા
	A	B	C	D & E
ફાર્માસીસ્ટ/કમ્પાઉન્ડર (આયુર્વેદ),વર્ગ–૩	----	D,HH	BA*, OL, BL, CP,LC,Dw,AAV,SD,SI	ASD(M),SLD, MI, MD involving (b) to (d) above

D(Deaf),**HH**(Hard of Hearing)**, BA*** (Both Arm), **OL** (One Leg), **BL** (Both Leg), **CP** (Cerebral Palsy),**LC** (Leprosy Cured), **Dw** (Dwarfism), **AAV** (Acid Attack Victim), **SD** (Spinal Deformity), **SI** (Spinal Injury),**ASD(M)**(Autism Spectrum Disorder(Mild)) **SLD** (Specific learning Disability), **MI** (Mental Illness), **MD** (Multiple Disabilities) Disabilities included in Group A to D

નોંધ: **BA***પ્રકારની દિવ્યાંગતા ધરાવતા ઉમેદવારો માટે સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના તા.૯/૬/૨૦૨૩ અને તા.૧૧/૧૦/૨૦૨૩ના ઠરાવની જોગવાઈઓ તથા શરતો ધ્યાને લઈ મેડીકલ બોર્ડના અભિપ્રાય આધારે નિમણૂક માટે લાયક કે ગેરલાયક છે કે કેમ તે સંબંધિત વિભાગ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે.

૬. નાગરિકત્વ:–

ઉમેદવાર ભારતનો નાગરિક હોવો જોઈએ અથવા ગુજરાત મુલકી સેવા વર્ગીકરણ અને ભરતી (સામાન્ય) નિયમો, ૧૯૬૭ ના નિયમ–૭ ની જોગવાઈ મુજબની રાષ્ટ્રીયતા ધરાવતા હોવા જોઈએ.

૭. વયમર્યાદા:–

(૧) **તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬ ના રોજ ઉમેદવારની ઉંમર ૧૮ વર્ષથી ઓછી નહિ અને ૩૫** વર્ષથી વધુ ન હોવી જોઈએ;

ગુજરાત મુલકી સેવા વર્ગીકરણ અને ભરતી(સામાન્ય) નિયમો, ૧૯૬૭ ની જોગવાઈઓ અનુસાર અગાઉથી ગુજરાત સરકારની સેવામાં હોય તેવા ઉમેદવારની તરફેણમાં ઉપલી વયમર્યાદા હળવી કરી શકાશે.

(૨) સામાન્ય વર્ગના મહિલા ઉમેદવારો, અનામત વર્ગના પુરુષ તથા મહિલા ઉમેદવારો, માજી સૈનિક, દિવ્યાંગ ઉમેદવારોને નીચે મુજબ નિયમોનુસાર **વયમર્યાદામાં છૂટછાટ** મળવાપાત્ર છે.

કેટેગરી	**છૂટછાટ**	**મહત્તમ વયમર્યાદા**
સામાન્ય કેટેગરીનાં મહિલા ઉમેદવારોને	**૫ વર્ષ**	(મહત્તમ ૪૦ વર્ષની મર્યાદામાં)
અનામત કેટેગરીનાં પુરુષ ઉમેદવારોને	**૫ વર્ષ**	(મહત્તમ ૪૦ વર્ષની મર્યાદામાં)
અનામત કેટેગરીનાં મહિલા ઉમેદવારોને (૫+૫=૧૦)	**૧૦ વર્ષ**	(મહત્તમ ૪૫ વર્ષની મર્યાદામાં)
સામાન્ય કેટેગરીનાં દિવ્યાંગતા ધરાવતાં પુરુષ ઉમેદવારોને	**૧૦ વર્ષ**	(મહત્તમ ૪૫ વર્ષની મર્યાદામાં)
સામાન્ય કેટેગરીનાં દિવ્યાંગતા ધરાવતાં મહિલા ઉમેદવારોને (૧૦+૫=૧૫)	**૧૫ વર્ષ**	(મહત્તમ ૪૫ વર્ષની મર્યાદામાં)
અનામત કેટેગરીનાં દિવ્યાંગતા ધરાવતાં પુરુષ ઉમેદવારો (૫+૧૦=૧૫)	**૧૫ વર્ષ**	(મહત્તમ ૪૫ વર્ષની મર્યાદામાં)
અનામત કેટેગરીનાં દિવ્યાંગતા ધરાવતાં મહિલા ઉમેદવારો (૫+૧૦+૫=૨૦)	**૨૦ વર્ષ**	(મહત્તમ ૪૫ વર્ષની મર્યાદામાં)
માજી સૈનિક ઉમેદવારો	ઉપલી વયમર્યાદામાં તેઓએ બજાવેલી ફરજના સમયગાળા ઉપરાંત ત્રણ વર્ષ સુધીની છૂટછાટ મળશે.	

૮. પગાર ધોરણ:–

નાણા વિભાગના તા.૧૬/૦૨/૨૦૦૬, તા.૨૯/૦૪/૨૦૧૦, તા.૦૬/૧૦/૨૦૧૧ તથા તા.૨૦/૧૦/૨૦૧૪ના ઠરાવ ક્રમાંક:ખરચ–૨૦૦૨–૫૭–ઝ.૧ તેમજ તા.૨૦/૧૦/૨૦૧૫ તથા તા.૧૮/૦૧/૨૦૧૭ના ઠરાવ ક્રમાંક: ખરચ–૨૦૦૨–૫૭–(પાર્ટ–૨)–ઝ.૧ અને છેલ્લે તા.૧૮/૧૦/૨૦૨૩ના ઠરાવ ક્રમાંક: ખરચ–૨૦૦૨–૫૭–(પાર્ટ–૪)–ઝ.૧ મુજબ પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે પ્રતિમાસ **રૂ.૪૦,૮૦૦/–(અંકે રૂપિયા ચાલીસ હજાર આઠસો) ના** ફિક્સ પગારથી નિમણૂક અપાશે તેમજ ઉક્ત ઠરાવના અન્ય લાભો મળવાપાત્ર થશે.

સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૨૩/૧૦/૨૦૧૫ના ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીઆરઆર-૧૧-૨૦૧૫-૩૧૨૯૧૧-ગ.૧ અને નાણા વિભાગના તા.૨૮/૦૩/૨૦૧૬ના ઠરાવ ક્રમાંકઃખરચ-૨૦૦૨-૫૭-(પાર્ટ-૩)/ઝ.૧ તથા તા.૧૮/૦૧/૨૦૧૭ના ઠરાવમાં દર્શાવેલી બોલીઓ અને શરતોને આધીન, નિમાયેલા ઉમેદવાર પાંચ વર્ષના અંતે ઉમેદવારની સેવાઓ સંતોષકારક જણાયેથી સંબંધિત કચેરીમાં **સાતમા પગાર પંચના ૩.૨૯,૨૦૦/- થી ૩.૯૨,૩૦૦/- (લેવલ-૫)** ના પગારધોરણમાં નિયમિત નિમણૂક મેળવવાને પાત્ર થશે. તેમ છતાં, આ બાબત નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટમાં દાખલ થયેલા SLP No.14124/2012 અને SLP No.14125/2012 ના ચુકાદાને આધીન રહેશે.

૯. શૈક્ષણિક લાયકાતની વિગતોઃ-

3.(b) possess,-

(i) bachelor's degree in Pharmacy(Ayurveda) obtained from any of the Universities established or incorporated by or under the Central or a State Act in India; or any other educational institutions recognised as such or declared to be deemed as a University under section 3 of the University Grants Commission Act,1956. Or

(ii) Diploma in Pharmacy(Ayurveda) obtained from any of the Universities established or incorporated by or under the Central or a State Act in India; or any other educational institutions recognised as such or declared to be deemed as a University under section 3 of the University Grants Commission Act,1956 And have about two years experience as a pharmacist or compounder in the Government, Local Body, Government Undertaking, Board, Corporation, or Limited Company established under the Companies Act,2013.

(c) possess the basic knowledge of computer application as prescribed in the Gujarat Civil Services Classification and Recruitment (General) Rules 1967; and

(d) possess adequate knowledge of Gujarati or Hindi or both.

નોંધઃ–

(૧) ઉપર દર્શાવેલ સંવર્ગના ભરતી નિયમોમાં નિયત થયેલી શૈક્ષણિક લાયકાતના અગત્યના મુદ્દાઓનો અરજીપત્રકમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. પરંતુ, આખરી પસંદગી સમયે ભરતી નિયમોમાં દર્શાવેલ શૈક્ષણિક લાયકાતની તમામ જોગવાઈઓને ધ્યાને લેવામાં આવશે. ઉમેદવારે ભરતી નિયમોમાં દર્શાવેલ શૈક્ષણિક લાયકાતની તમામ વિગતો ધ્યાને લઈને જ ઉક્ત જાહેરાત માટે અરજીપત્રકમાં વિગતો ભરવાની રહેશે.

(૨) આ જાહેરાતની કોઈ પણ બાબતે અર્થઘટન સંબંધે ભરતી પ્રક્રિયા દરમ્યાન કોઈ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થશે તો તે અંગે સંબંધિત વિભાગ/ ખાતાના વડાની કચેરીનો પરામર્શ કરીને યોગ્ય તે નિર્ણય લેવામાં આવશે.

૧૦. અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગ અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગો માટેના ઉમેદવારો માટેની સામાન્ય સૂચનાઓ :-

(૧) મૂળ ગુજરાતના અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગ અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગોના ઉમેદવારને જ ઉપલી વય મર્યાદામાં છૂટછાટ અને અનામત વર્ગો તરીકેના લાભો મળવાપાત્ર થશે.

(૨) અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગ અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગો પૈકી ઉમેદવાર જે વર્ગના હોય તેની વિગતો અરજી પત્રકમાં અચૂક દર્શાવવાની રહેશે.

(૩) અનામત વર્ગના અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ તથા સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગ કેટેગરીના ઉમેદવારોએ જાતિ અંગેનું પ્રમાણપત્ર ગુજરાત સરકાર દ્વારા વખતોવખત નિયત કરેલ નમૂનામાં અને સક્ષમ સત્તાધિકારી પાસેથી મેળવેલું હોવું જોઈશે.

(૪) અનામત વર્ગના ઉમેદવારો જો બિનઅનામત જગ્યા માટે અરજી કરશે તો આવા ઉમેદવારોને વયમર્યાદામાં કે અન્ય કોઈ છૂટછાટ મળશે નહિ.

(૫) ઉમેદવારે **Online** અરજીપત્રકમાં વિગતો ભરતી વખતે જાતિ (કેટેગરી) અંગે જે વિગત દર્શાવેલી હશે તે અરજીપત્રક **Confirm** થયેથી જાતિ (કેટેગરી)માં પાછળથી કોઈ ફેરફાર કરવાની વિનંતી ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.

૧૧. સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના ઉમેદવારો:–

(૧) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ (SEBC) ના ઉમેદવારોએ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૨– ૨૩ /૨૦૨૩–૨૪/૨૦૨૪–૨૫ ની આવકના આધારે ઉન્નત વર્ગમાં સમાવેશ ન થતો હોવા અંગેનું સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગના તા.૨૭/૦૪/૨૦૧૦ ના ઠરાવ ક્રમાંક: સસપ/૧૧૦૯/૧૬૬૩/અ થી રાજય સરકારની નોકરી માટે નિયત થયેલ પરિશિષ્ટ–૪ મુજબ ગુજરાતી નમૂનામાં નોન-ક્રીમીલેયર સર્ટિફીકેટ **તા.૦૧/૦૪/૨૦૨૪ થી અરજી સ્વીકારવાની છેલ્લી તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬** સુધીમાં મેળવેલું હોય તેવું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે.

(૨) સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગના તા.૧૮/૦૮/૨૦૧૭ ના ઠરાવ ક્રમાંક : સશપ/ ૧૨૨૦૧૭/૧૨૪૩૮૨/અ થી ઠરાવેલ જોગવાઈઓને ધ્યાને લેતાં ઉક્ત ૧૨(૧)માં દર્શાવેલ પરિશિષ્ટ–૪ મુજબના પ્રમાણપત્રના વિકલ્પે ઉમેદવારે **તા.૦૧/૦૪/૨૦૨૬ થી અરજી કરવાની છેલ્લી તારીખ તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬** દરમ્યાનમાં કેન્દ્ર સરકાર હેઠળની નોકરીઓમાં અનામત માટે ભારત સરકારે ઠરાવેલ Annexure-A મુજબના નમુનામાં મેળવેલું હોય તેવું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે.

(૩) ઉક્ત ૧૧(૧) અથવા ૧૧(૨) મુજબનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરેલ હશે તો જ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ (SEBC) ના ઉમેદવારોને ઉપલી વયમર્યાદામાં છૂટછાટનો લાભ મળશે અન્યથા તેઓ સામાન્ય કેટેગરીના ઉમેદવાર તરીકે ઉમેદવારી નોંધાવી શકશે અને તે કિસ્સામાં તેઓની પસંદગી થયેથી તેઓનો સમાવેશ સામાન્ય કેટેગરીના ઉમેદવાર તરીકે કરવામાં આવશે.

(૪) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના પરિણીત મહિલા ઉમેદવારે આવું નોન ક્રીમીલેયર પ્રમાણપત્ર તેમના માતા–પિતાની આવકના સંદર્ભમાં રજૂ કરવાનું રહેશે. જો આવા ઉમેદવારોએ તેમના પતિની આવકના સંદર્ભમાં આવું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરેલ હશે તો તેની અરજી "રદ" કરવામાં આવશે.

(૫) ઉમેદવારે ઉક્ત ૧૧(૧) અથવા ૧૧(૨) મુજબ મેળવેલા અસલ પ્રમાણપત્રનો નંબર અને પ્રમાણપત્ર ઇશ્યૂ તારીખ ઓનલાઇન અરજી કરતી વખતે દર્શાવવાના રહેશે. ઉમેદવારે ઓનલાઇન અરજી કરતી વખતે જે નોન-ક્રીમીલેયર સર્ટિફીકેટની વિગતો જણાવેલ હોય તે જ પ્રમાણપત્ર ઉમેદવારોના પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે અસલમાં રજૂ કરવાનું રહેશે. જો આવા પ્રમાણપત્રમાં ભૂલ હોવાના કારણે ઉમેદવાર જાહેરાતની છેલ્લી તારીખ બાદનું નવું પ્રમાણપત્ર મેળવે તો આવું પ્રમાણપત્ર ધ્યાને લેવામાં આવશે નહિ. સક્ષમ અધિકારી દ્વારા અપાયેલ નિયત સમયમર્યાદાનું પ્રમાણપત્ર રજૂ ન કરી શકનાર ઉમેદવારો બિનઅનામત ઉમેદવારો માટે નક્કી થયેલ વયમર્યાદામાં આવતા નહીં હોય તો તેઓની ઉમેદવારી રદ થશે.

૧૨. આર્થિક રીતે નબળા વર્ગના ઉમેદવારો:–

(૧) આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ (**EWS**)ના ઉમેદવારોએ સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગના તા.૨૫/૦૧/૨૦૧૯ અને તા.૧૩/૦૯/૨૦૧૯ ના ઠરાવ ક્રમાંક: ઈ.ડબલ્યુ.એસ./૧૨૨૦૧૯/૪૫૯૦૩/અ ની જોગવાઈ થી નિયત થયેલ નમુના **Annexure-KH** (અંગ્રેજી) અથવા પરિશિષ્ટ–ગ (ગુજરાતી)ના નમૂનામાં **તા.૩૦/૦૫/૨૦૨૩ થી તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬** સુધીમાં મેળવેલું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે.

(૨) ઉક્ત ૧૨(૧) માં જણાવેલ પ્રમાણપત્રના વિકલ્પે આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ (**EWS**)ના ઉમેદવારોએ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૫–૨૬ ની આવકના આધારે **તા.૦૧/૦૪/૨૦૨૬ થી અરજી કરવાની છેલ્લી તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬** સુધીમાં ભારત સરકાર હેઠળના **EWS** અનામતના લાભ માટે **Income and Asset Certificate** મેળવેલું હોય તે પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે.

(૩) ઉક્ત ૧૨(૧) અથવા ૧૨(૨) માં જણાવેલ પ્રમાણપત્રો સિવાયના અન્ય કોઈ પ્રમાણપત્ર માન્ય રાખવામાં આવશે નહીં. આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ (**EWS**)ના જે ઉમેદવારો આ બંને પ્રમાણપત્રો પૈકી કોઇ એક પ્રમાણપત્ર ધરાવતા હશે તેઓને જ ઉપલી વયમર્યાદામાં છૂટછાટનો લાભ મળશે અન્યથા તેઓ સામાન્ય કેટેગરીના દિવ્યાંગ ઉમેદવાર તરીકે ઉમેદવારી નોંધાવી શકશે. ગુજરાત સરકારની યોજનાઓના લાભ હેતુના પ્રમાણપત્રને કોઈપણ સંજોગોમાં માન્ય રાખવામાં આવશે નહીં.

(૪) ઉમેદવારે ઉક્ત ૧૨(૧) અથવા ૧૨(૨) મુજબ મેળવેલા અસલ પ્રમાણપત્રનો નંબર અને તારીખ ઓનલાઇન અરજી કરતી વખતે દર્શાવવાના રહેશે અને દર્શાવેલ વિગતો મુજબનું અસલ પ્રમાણપત્ર ઉમેદવારોના પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે રજૂ કરવાનું રહેશે. સક્ષમ અધિકારી દ્વારા અપાયેલ આવું પ્રમાણપત્ર રજૂ ન કરી શકનાર ઉમેદવારો બિનઅનામત ઉમેદવારો માટે નક્કી થયેલ વયમર્યાદામાં આવતા નહીં હોય તો તેઓની ઉમેદવારી રદ થશે.

૧૩. દિવ્યાંગ ઉમેદવારો:–

(૧) દિવ્યાંગ વર્ગના ઉમેદવારે બિનઅનામત જગ્યા માટે અરજી કરી હશે ત્યારે તેઓને બિનઅનામતનાં ધોરણો લાગુ પડશે.

(૨) જાહેરાતમાં દિવ્યાંગ ઉમેદવારો માટે અનામત જગ્યા દર્શાવેલી ન હોય, પરંતુ, જગ્યાની ફરજોને અનુરૂપ જે પ્રકારની દિવ્યાંગતા ધરાવતા ઉમેદવારોને પાત્ર ગણેલા હોય, તેઓ તે જાહેરાત માટે અરજી કરી શકશે. આવા પ્રસંગે દિવ્યાંગ ઉમેદવારને સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૦૧–૧૨–૨૦૦૮ના પરિપત્ર ક્રમાંકઃ પરચ–૧૦૨૦૦૮–૪૬૯૫૪૦–ગ–૨થી નિયત થયેલા સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ/ સિવિલ સર્જનના તબીબી પ્રમાણપત્રને આધીન રહીને ઉપલી વય મર્યાદામાં ૧૦ વર્ષની છૂટછાટ મળશે (મહત્તમ ૪૫ વર્ષની મર્યાદામાં). દિવ્યાંગ ઉમેદવારોએ Online ફોર્મમાં Personal Detailsમાં પોતાની દિવ્યાંગતાની ટકાવારી અને વિગત દર્શાવવાની રહેશે.

(૩) દિવ્યાંગ ઉમેદવારને સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૧૫/૦૨/૨૦૦૧ ના ઠરાવ ક્રમાંક: સીઆરઆર/ ૧૦૨૦૦૦/જીઓઆઈ–૭/ગ–૨ના ઠરાવની જોગવાઇ મુજબ દિવ્યાંગતાની ૪૦% કે તેથી વધુ દિવ્યંગતાની ટકાવારી ધરાવતાં હોવાનું સિવિલ સર્જનનું તબીબી પ્રમાણપત્ર ધરાવતાં હશે, તો જ દિવ્યાંગ ઉમેદવાર તરીકે ઉપલી વયમર્યાદા અને અનામતનો લાભ મળશે. શારીરિક રીતે અશક્ત ઉમેદવારોએ સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૨૯/૦૨/૨૦૨૪ ના પરિપત્ર ક્રમાંક : **GAD/PHA/e-file/1/2023/ 8017/G2-Section** થી પરિપત્રિત થયા મુજબ **The Rights of Persons with Disabilities Act, 2016** અમલી થતા દિવ્યાંગતાના પ્રમાણપત્ર સંબંધે ભારત સરકારની વખતોવખતની સૂચના/જોગવાઇ તેમજ આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ, ગુજરાત સરકાર/ સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ, ગુજરાત સરકાર દ્વારા નિયત કરવામાં આવતી સૂચના અનુસાર **આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગના તા.૧૫/૧૨/૨૦૨૫ના પરિપત્ર ક્રમાંકઃ HFWD/MSM/e-file/7/2024/1833/A અન્વયે The Rights of Persons with Disabilities Rules, 2017 થી નિયત થયેલ Form – V, VI, VII મુજબનું દિવ્યાંગતા પ્રમાણપત્ર (Disability Certificate) (જે લાગુ પડે તે મુજબ) ઉમેદવારોએ આપવાનું રહેશે.**

૧૪. માજી સૈનિક:–

(૧) માજી સૈનિક માટે નિયમાનુસાર ૧૦% જગ્યા અનામત છે. માજી સૈનિક કેટેગરીમાં પસંદ થયેલા ઉમેદવારોને તેઓની સંબંધિત જે તે કેટેગરી સામે સરભર કરવામાં આવશે. માજી સૈનિકની અનામત જગ્યા માટે લાયક માજી સૈનિક ઉમેદવાર નહીં મળે તો તે જગ્યા બિનઅનામત, આર્થિક રીતે નબળા વર્ગ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાતવર્ગ, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિના લાયક ઉમેદવારોથી ભરવામાં આવશે.

(૨) માજી સૈનિક ઉમેદવારો કે જેઓએ નૌકાદળ/હવાઈદળ/ભૂમિદળની ઓછામાં ઓછા ૬ (છ) માસની સેવા કરી હોય અને માજી સૈનિક તરીકેનું સક્ષમ અધિકારીનું ઓળખકાર્ડ અને ડિસ્ચાર્જ બુક ધરાવતાં હોય તો, સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૨૨/૦૧/૨૦૧૮ના જાહેરનામા ક્રમાંકઃ GS/2018–(2)–RES-1085/3433/G-2ની જોગવાઈ મુજબ, ઉપલી વયમર્યાદામાં તેઓએ બજાવેલી ફરજનો સમયગાળો ઉપરાંત, ત્રણ વર્ષ સુધીની છૂટછાટ મળશે.

(૩) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૨૪/૦૧/૨૦૨૪ના ઠરાવ ક્રમાંક: GAD/ERE/e-file/1/ 2023 /5258/G-2થી ઠરાવ્યા મુજબ સીધી ભરતીની જાહેરાતમાં ઉમેદવારી નોંધાવવાની છેલ્લી તારીખથી માજી સૈનિક તરીકે એક વર્ષની અંદર નિવૃત્ત થનાર હોય, તેવા માજી સૈનિક ઉમેદવારો નિવૃત્તિનું એક વર્ષ બાકી હોય તો પણ ઉમેદવારી નોંધાવી શકશે.

૧૫. વિધવા ઉમેદવારો:–

(૧) ઉમેદવાર વિધવા હોય તો અરજીપત્રકમાં તે કૉલમ સામે 'હા' અવશ્ય લખવું, અન્યથા 'લાગુ પડતું નથી એમ દર્શાવવું.

(૨) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૨૨/૦૫/૧૯૯૭ના ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીઆરઆર/૧૦૯૬/૨૨૧૩/ગ.૨માં નિર્દેશિત પ્રવર્તમાન નિયમો અનુસાર વિધવા મહિલા ઉમેદવારો માટે પસંદગીમાં અગ્રતા આપવા માટે તેઓને MCQ-OMR / MCQ- Computer Based Response Test (CBRT) પરીક્ષામાં મેળવેલા કુલ ગુણ/ Normalized ગુણના મેરિટ્સના આધારે મેળવેલા ગુણના ૫ (પાંચ) ટકા ગુણ ઉમેરી આપવામાં આવશે, પરંતુ તેઓએ નિમણૂક સમયે પુનઃ લગ્ન કરેલાં ન હોવાં જોઈએ અને તે અંગે મંડળ માંગે ત્યારે તમામ પુરાવા અસલમાં રજૂ કરવાના રહેશે.

(નોંધઃ– ઉમેદવારોએ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં મેળવેલા ગુણના ૫ (પાંચ) ટકા ઉમેરી મેરીટ યાદી તૈયાર કરવામાં આવશે. જો કોઈ તબક્કે ઉમેદવાર પુનઃ લગ્ન કરેલાં ન હોવા અંગે તમામ પુરાવા અસલમાં રજૂ કરવા નિષ્ફળ રહેશે તો તેઓને આપવામાં આવેલ ૫ (પાંચ) ટકા ગુણનો વધારો રદ કરીને મેરીટ પુનઃ નક્કી કરવામાં આવશે.)

(૩) કોઈ મહિલા ઉમેદવાર જાહેરાત માટે અરજી કરે તે સમયે 'વિધવા' ન હોય, પરંતુ અરજી કર્યા બાદ અથવા જાહેરાત પ્રસિદ્ધ થયાની છેલ્લી તારીખ વીતી ગયા બાદ અથવા ભરતી પ્રક્રિયાના કોઈ પણ તબક્કે 'વિધવા' બને અને તે અંગે જરૂરી દસ્તાવેજ/પુરાવાઓ રજૂ કરે તો તેની રજૂઆત મળ્યા તારીખ પછીના ભરતી પ્રક્રિયાના જે પણ તબક્કા બાકી હોય તે તબક્કાથી જ તેવા મહિલા ઉમેદવારોને 'વિધવા મહિલા ઉમેદવાર' તરીકેના લાભ આપવામાં આવશે.

૧૬. માન્ય રમત ગમતના વધારાના ગુણ મેળવવા માટેની લાયકાત:–

(૧) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૨૧/૦૨/૨૦૧૪ ના ઠરાવ ક્રમાંક : સીઆરઆર/૧૦૨૦૧૩/૨૪૨૭૯૨/ગ.૨ થી ઠરાવેલ જોગવાઈ અનુસાર ઍથ્લેટિક્સ (ટ્રેક અને ફિલ્ડ રમતો સહિત), બેડમિન્ટન, બાસ્કેટબૉલ, ક્રિકેટ, ફૂટબૉલ, હોકી, સ્વિમિંગ, ટેબલ ટેનિસ, વૉલીબૉલ, ટેનિસ, વેઇટલિફ્ટિંગ, રેસલિંગ, બોક્સિંગ, સાઇકલિંગ, જિમ્નેસ્ટિકસ, જૂડો, રાઇફલ શૂટિંગ, કબડ્ડી, ખોખો, તીરંદાજી, ઘોડેસવારી, ગોળાફેંક, નૌકાસ્પર્ધા, શતરંજ, હેન્ડબોલની રમતો–ખેલકૂદમાં (i) રાષ્ટ્રીય / આંતરરાષ્ટ્રીય અથવા (ii) આંતર યુનિવર્સિટી અથવા (iii) અખિલ ભારત શાળા સંઘ દ્વારા યોજાતી સ્પર્ધાઓમાં માત્ર પ્રતિનિધિત્વ કરેલું હોય, તેવા ઉમેદવારને પસંદગીમાં અગ્રતા માટે તેમને MCQ-OMR / MCQ- Computer Based Response Test (CBRT) પરીક્ષામાં મેળવેલા ગુણ/ Normalized ગુણના ૫ (પાંચ) ટકા ગુણ ઉમેરી આપવામાં આવશે. તેથી ઉક્ત ત્રણ પૈકીની કોઇ એક સ્પર્ધામાં ઉમેદવારોએ ભાગ લીધેલો હોય તેવા જ ઉમેદવારોએ અરજીપત્રકમાં જરૂરી વિગતો દર્શાવવાની રહેશે. ઉક્ત ત્રણ સ્તર સિવાયની સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લીધેલો હોય તો તેને અગ્રીમતા માટે માન્ય ગણવાની રહેતી ન હોવાથી, તેવા ઉમેદવારોએ અરજીપત્રકમાં વિગતો દર્શાવવાની રહેશે નહીં. ઉક્ત ત્રણ સ્તર પૈકીની કોઇ એક સ્તરની સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લીધેલા ઉમેદવારોએ સરકારના તા.૨૫/૨/૧૯૮૦ના ઠરાવ ક્રમાંક : સીઆરઆર/૧૦૭૭/૨૬૬૦/ગ.૨ તથા તા.૧/૮/૧૯૯૦ના ઠરાવ ક્રમાંક : સીઆરઆર/૧૧૮૮/ ૩૬૪૪/ગ.૨માં નિયત કર્યા મુજબના સત્તાધિકારી પાસેથી નિયત નમૂનામાં મેળવેલું જરૂરી પ્રમાણપત્ર અસલ પ્રમાણપત્રોની

ચકાસણી સમયે રજૂ કરવાનું રહેશે. આવું પ્રમાણપત્ર ધરાવતા ઉમેદવાર જ રમતના ગુણ મેળવવા માટે હક્કદાર થશે.

(૨) ઉમેદવારોએ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં મેળવેલા ગુણના ૫ (પાંચ) ટકા ઉમેરી મેરીટ યાદી તૈયાર કરવામાં આવશે. જો કોઈ તબક્કે ઉમેદવાર માન્ય કક્ષાનું માન્ય રમતનું પ્રમાણપત્ર ન હોવાનું સ્થાપિત થશે તો તેઓને આપવામાં આવેલ ૫ (પાંચ) ટકા ગુણનો વધારો રદ કરીને મેરીટ પુનઃ નક્કી કરવામાં આવશે.

(૩) સરકારશ્રી દ્વારા નિયમિત ભરતીમાં છૂટછાટ મુકીને વર્ગ–૩ અને વર્ગ–૪ની જગ્યાઓ પર રમતવીરોને પસંદગી આપવા બાબતના વખતો–વખતના સુધારા ઠરાવોની જોગવાઈઓ લાગુ પડશે.

૧૭. શૈક્ષણિક લાયકાત/ વયમર્યાદા/ અન્ય લાયકાત માટે નિર્ધારિત તારીખ:–

શૈક્ષણિક લાયકાત, વયમર્યાદા, ઉન્નત વર્ગોમાં સમાવેશ ન થતો હોવા અંગેનું પ્રમાણપત્ર (નોન ક્રીમીલેયર સર્ટિફિકેટ), આર્થિક રીતે નબળાવર્ગનું પ્રમાણપત્ર, જાતિનું પ્રમાણપત્ર અને અન્ય જરૂરી લાયકાત માટે **તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬ની** સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

૧૮. કોમ્પ્યુટરની જાણકારી:–

ઉમેદવાર રાજ્ય સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૧૩/૦૮/૨૦૦૮ તેમજ તા.૧૮/૦૩/૨૦૧૬ના ઠરાવ નંબર:– સીઆરઆર–૧૦–૨૦૦૭–૧૨૦૩૨૦–ગ.પથી નક્કી કરેલા અભ્યાસક્રમ મુજબ કોમ્પ્યૂટર અંગેનું બેઝિક નોલેજ ધરાવતા હોવા અંગેનું, કોઈ પણ તાલીમી સંસ્થાનું પ્રમાણપત્ર / માર્કશીટ ધરાવતા હોવા જોઇશે અથવા સરકાર માન્ય યુનિવર્સિટી અથવા સંસ્થામાં કોમ્પ્યૂટર જ્ઞાન અંગેના કોઈ પણ ડિપ્લોમા / ડિગ્રી કે સર્ટિફિકેટ કોર્સ કરેલા હોય તેવાં પ્રમાણપત્રો અથવા ડિગ્રી કે ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમમાં કોમ્પ્યૂટર એક વિષય તરીકે હોય તેવાં પ્રમાણપત્રો અથવા ધોરણ– ૧૦ અથવા ધોરણ–૧૨ની પરીક્ષા કોમ્પ્યૂટરના વિષય સાથે પાસ કરેલી હોય તેવાં પ્રમાણપત્રો ધરાવતા હોવા જોઇશે. જો કે, આ તબક્કે આવું પ્રમાણપત્ર ન ધરાવતા ઉમેદવારો પણ અરજી કરી શકશે. પરંતુ, આવા ઉમેદવારોએ નિમણૂક સત્તાધિકારી સમક્ષ કોમ્પ્યૂટરની બેઝિક નૉલેજની પરીક્ષા પાસ કર્યાનું આવું પ્રમાણપત્ર નિમણૂક મેળવતાં પહેલાં અચૂક રજૂ કરવાનું રહેશે, અન્યથા નિમણૂક મેળવવાને પાત્ર થશે નહીં તેમજ નિમણૂક સત્તાધિકારી આવા કિસ્સામાં ઉમેદવારોની પસંદગી "રદ" કરશે.

૧૯. અરજી કરવાની રીત:–

આ જાહેરાતના સંદર્ભમાં મંડળ દ્વારા ઓન લાઈન અરજી જ સ્વીકારવામાં આવશે. જે અન્વયે ઉમેદવારો **તા.૧૫/૦૫/૨૦૨૬ (બપોરના ૧૪:૦૦ કલાક) થી તા.૨૯/૦૫/૨૦૨૬ (સમય ૨૩:૫૯ કલાક સુધી)** દરમ્યાન "https:// ojas.gujarat.gov.in" વેબસાઇટ પર ઓન–લાઈન અરજીપત્રક ભરી શકશે. એક જ જાહેરાત અન્વયે એક કરતાં વધુ અરજી કરનાર ઉમેદવારોના કિસ્સામાં સૌથી છેલ્લે કન્ફર્મ થયેલી અરજી માન્ય ગણીને તે સિવાયની બાકીની તમામ અરજીઓ રદ થશે. અરજી કરવા બાબતની વિગતવાર સૂચનાઓ નીચે મુજબ છે.

ઉમેદવારે અરજીપત્રક ભરવા માટે :–

(૧) સૌપ્રથમ "https://ojas.gujarat.gov.in" વેબસાઇટ પર જવું.

(૨) ત્યારબાદ "On line Application" માં Apply પર Click કરવું અને GSSSB સિલેક્ટ કરવું.

(૩) ઉમેદવારે જાહેરાત **ક્રમાંક: ૪૦૭/૨૦૨૬૨૭, ફાર્માસીસ્ટ/ કમ્પાઉન્ડર (આયુર્વેદ), વર્ગ–૩** સંવર્ગની જાહેરાત માટે ઉમેદવારી કરવા માટે જાહેરાતના સંવર્ગના નામ પર Click કરી Apply પર ક્લિક કરવું. ત્યાર બાદ સ્ક્રીન પર More Details અને Apply now ના ઓપ્શન ખૂલશે. જેમાં More Details પર Click કરવાથી વિગતવાર જાહેરાતની વિગતો જોવા મળશે. જે ઉમેદવારોએ વાંચી જવી.

(૪) જયારે "Apply now" પર Click કરવાથી નવી વિન્ડો ખૂલશે. જેમાં "Skip" પર ક્લિક કરવાથી Application Format ખૂલશે જેમાં સૌ પ્રથમ "Personal Details" ઉમેદવારે ભરવી. (જ્યાં લાલ કુદડી (*) ની નિશાની હોય ત્યાં માગ્યા મુજબની વિગતો ફરજિયાત ભરવાની રહેશે.)

(૫) Personal Details ભરાયા બાદ "Educational Details" ભરવાની રહેશે.

(૬) ત્યાર બાદ “Assurance” (બાંહેધરી) માં દર્શાવેલ શરતો સ્વીકારવા માટે "Yes" Select કરી "save" પર Click કરવું. હવે અરજી પૂર્ણ રીતે ભરાઈ ગયેલ છે.

(૭) હવે "save" પર Click કરવાથી "Application Number" generate થયેલ હશે જે ઉમેદવારે સાચવીને રાખવાનો રહેશે.

(૮) હવે Upload Photograph પર Click કરો અહીં તમારો application number type કરો અને તમારી Birth date type કરો. ત્યારબાદ ok પર Click કરવું. અહીં photo અને signature upload કરવાના છે. (Photo નું માપ ૫ સે.મી. ઉંચાઈ અને ૩.૬ સે.મી. પહોળાઈ અને Signature નું માપ ૨.૫ સે.મી. ઉંચાઈ અને ૭.૫ સે.મી. પહોળાઈ રાખવી.) (photo અને signature upload કરવા સૌ પ્રથમ તમારો photo અને signature jpg format માં (15 kb) સાઈઝથી વધે નહિ તે રીતે સ્કેન કરી computer માં સેવ કરેલા હોવા જોઈશે.) photo અને signature અપલોડ કરવા માટે "browse" button પર Click કરો. હવે choose file ના સ્ક્રીનમાંથી જે ફાઈલમાં jpg format માં તમારો photo store થયેલ છે, તે ફાઈલને select કરો અને "open" button ને Click કરો. હવે "browse" button ની બાજુમાં "upload" button પર Click કરો. હવે બાજુમાં તમારો photo દેખાશે. હવે આજ રીતે signature પણ upload કરવાની રહેશે. જે photo અને signature અપલોડ કરવામાં આવ્યા હશે તે જ photo લેખિત પરીક્ષાના હાજરીપત્રકમાં ચોંટાડવાનો રહેશે તથા તેવી જ signature કરવાની રહેશે તેમજ આ ભરતી પ્રક્રિયાના નિમણૂંક સુધીના દરેક તબક્કે મંડળ/સંબંધિત ખાતાના વડા માંગે ત્યારે તેવો જ ફોટો રજૂ કરવાનો રહેશે. (અરજીમાં પાસપોર્ટ સાઈઝનો White Background વાળો તથા ફોટો પડાવ્યાની તારીખ સાથેનો ફોટો અપલોડ કરવાનો રહેશે. આ તારીખ અરજી કરવાની છેલ્લી તારીખથી ૦૧(એક) વર્ષ પહેલાની ન હોવી જોઈએ.) આથી ફોટોગ્રાફની ચારથી પાંચ કોપીઓ કઢાવી રાખવી. જુદા જુદા તબક્કે જુદા જુદા

ફોટોગ્રાફ રજૂ થશે તો ફાળવણી/નિમણૂકમાં બાધ આવી શકશે. જેની જવાબદારી ઉમેદવારની પોતાની રહેશે.

(૯) હવે પેજના ઉપરના ભાગમાં Online Application ટેબમાં "Confirm Application" પર Click કરો અને "Application number" તથા Birth Date type કર્યા બાદ Ok પર Click કરવાથી ઉમેદવારની Basic Details અને confirm application દેખાશે. ઉમેદવારને અરજીમાં સુધારો કરવાની જરૂર જણાય તો edit કરી લેવું. અરજી કન્ફર્મ કર્યા પહેલા કોઈપણ પ્રકારનો સુધારો થઈ શકશે. પરંતુ અરજી કન્ફર્મ થયા બાદ કોઈપણ પ્રકારનો સુધારો શકય બનશે નહીં. સંપૂર્ણ ચકાસણી બાદ જો અરજી સુધારવાની જરૂર ના જણાય તો જ confirm application પર Click કરવું. તેથી ઉમેદવારની અરજીનો મંડળમાં online સ્વીકાર થઈ જશે. એકવાર ઓનલાઈન અરજી કન્ફર્મ થયા બાદ, તેમાં કોઈપણ પ્રકારનો ફેરફાર ઉમેદવાર કે મંડળ દ્વારા થઈ શકશે નહીં. અરજીમાં દર્શાવેલી વિગતોને અનુરૂપ પ્રમાણપત્રો મંડળ માંગે ત્યારે ઉમેદવારે રજૂ કરવાના રહેશે. આથી, ઉમેદવારે પ્રથમ તેમની પાસેના પ્રમાણપત્રોને આધારે પોતાનું નામ, પતિ/પિતાનું નામ, અટક, જન્મતારીખ, શૈક્ષણિક લાયકાત, જાતિ (કેટેગરી), જેન્ડર (મેલ/ફીમેલ), માજી સૈનિક, સ્પોર્ટસ, દિવ્યાંગતા, વિધવા વગેરે બાબતોની બારીક ચકાસણી કરી લઈને તેને અનુરૂપ વિગતો ઓનલાઈન અરજીમાં દર્શાવવાની રહેશે. મંડળ દ્વારા ચકાસણી સારુ પ્રમાણપત્રો માંગવામાં આવે ત્યારે ઓનલાઈન અરજીપત્રકમાં દર્શાવેલ વિગતો અને ઉમેદવાર દ્વારા મંડળ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવતાં પ્રમાણપત્રોમાં કોઈપણ જાતની વિસંગતતા માલૂમ પડશે તો, તેવી ક્ષતિયુક્ત અરજીઓ મંડળ દ્વારા જે તે તબક્કેથી 'રદ' કરવામાં આવશે. ખોટી કે અધૂરી વિગતોને કારણે ક્ષતિયુક્ત અરજી રદ કરવામાં આવે તો, તેમાં મંડળની કોઇ જવાબદારી રહેશે નહીં. આથી, ઉમેદવારોને તેમની પાસેના પ્રમાણપત્રોને આધારે અને તેને અનુરૂપ વિગતો ઓનલાઈન અરજી કરતી વખતે દર્શાવવાની ખાસ કાળજી રાખવા જણાવવામાં આવે છે. confirm application પર click કરતાં અહીં "confirmation number" generate થશે. આ "confirmation number" હવે પછીની બધી જ કાર્યવાહી માટે જરૂરી હોઈ, ઉમેદવારે સાચવવાનો રહેશે.

(૧૦) હવે print application પર Click કરવું. અહીં Select Job માંથી જાહેરાત ક્રમાંક સિલેક્ટ કરીને તમારો confirmation number ટાઈપ કરવો અને જન્મતારીખ ટાઈપ કરવાથી તમારી અરજી ઓપન થશે. જેની પ્રિન્ટની નકલ ફરજિયાતપણે કાઢીને સાચવી રાખવી. નોંધાયેલ ઉમેદવાર અરજી કરવાની અંતિમ તારીખ સુધી Online Application Form ડાઉનલોડ કરીને સમગ્ર ભરતી પ્રક્રિયા પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી સાચવી રાખે તે ઉમેદવારના હિતમાં છે. અરજી કરવાની અંતિમ તારીખ બાદ ઉમેદવાર Application Form ડાઉનલોડ કરી શકશે નહીં.

(૧૧) ઉમેદવારે એક જ અરજી કરવી. આમ છતાં, સંજોગવશાત, જો કોઇ ઉમેદવારે એકથી વધુ અરજી કરેલ હશે, તો છેલ્લી કન્ફર્મ થયેલ અરજીને માન્ય રાખીને અન્ય અરજીપત્રકને રદ ગણવામાં આવશે. બિનઅનામત વર્ગના ઉમેદવારોએ છેલ્લી કન્ફર્મ થયેલ અરજી સાથે નિયત ફી ભરેલ હશે તે માન્ય ગણાશે અને અગાઉની અરજી રદ ગણવામાં આવશે. અગાઉની અરજી સાથે ભરેલી ફી છેલ્લી કન્ફર્મ થયેલ અરજી સામે ગણવામાં આવશે નહીં. જો ઉમેદવારે છેલ્લી કન્ફર્મ થયેલ અરજી સાથે નિયત ફી ભરેલ નહીં હોય, તો આવા ઉમેદવારની બાકીની અરજીઓ પૈકી નિયત ફી સાથેની કન્ફર્મ

થયેલી છેલ્લી અરજી માન્ય ગણવામાં આવશે. જો ઉમેદવારે એકથી વધુ અરજી સાથે ફી ભરેલ હશે, તો તે રીફંડ કરવામાં આવશે નહીં.

૨૦. પરીક્ષા ફી :–

(૧) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૩૧/૦૧/૨૦૨૪ ના પત્રમાં થયેલી જોગવાઈ મુજબ, ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ દ્વારા લેવામાં આવતી સીધી ભરતીની તમામ પરીક્ષાઓ માટે પરીક્ષા ફી નું ધોરણ નીચે મુજબનું રહેશે.

ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળની તમામ પરીક્ષાઓ માટે પરીક્ષા ફી નું ધોરણ		
	બિનઅનામત વર્ગ	અનામત વર્ગ (તમામ કેટેગરીની મહિલા, સા.શૈ.પ.વર્ગ, અનુસુચિત જાતિ, અનુસુચિત જન જાતિ, આ.ન.વર્ગ, દિવ્યાંગ અને એક્સ સર્વિસમેન ઉમેદવારો)
પ્રાથમિક પરીક્ષા	**૩. ૫૦૦/–**	**૩. ૪૦૦/–**
The fees paid shall be refunded to those candidates who appear for the examination. **પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેલા ઉમેદવારોને પરીક્ષા ફી પરત મળવાપાત્ર રહેશે.**		

(૨) તમામ ઉમેદવારોએ ઉપર દર્શાવ્યા મુજબની ફી ઓનલાઇન માધ્યમથી જ ભરવાની થાય છે. ઉમેદવારોએ OJAS વેબસાઇટ પર પોતાની અરજી સબમિટ કરી confirmation number મેળવ્યા બાદ, પરીક્ષા **ફી છેલ્લી તા.૦૧/૦૬/૨૦૨૬ (૨૩.૫૯ કલાક)** સુધીમાં ફરજિયાત ઓન–લાઈન ભરવાની રહેશે. ઓન–લાઈન માધ્યમથી ફી ભરવા માટે OJAS વેબસાઇટ પર Online Application ટેબમાં Print Application Form / Pay Fees પર Click કરવાથી Online Payment માટેના Options દેખાશે. જેમાં Online Payment of Fees પર Click કરવું. જેમાં ડેબિટ કાર્ડ (Debit Card), ઇન્ટરનેટ બેંકિંગ (Internet Banking), UPI અથવા વૉલેટ (Wallets) દ્વારા ભરવાની રહેશે. આ ચાર માધ્યમ પૈકીના કોઇ પણ એક માધ્યમ દ્વારા ફી ભર્યા બાદ રસીદ જનરેટ થશે, જેની પ્રિન્ટ મેળવી લેવાની સુચના મળશે. Online Application ટેબમાં Print Application Form / Pay Fees પર Click કર્યા બાદ Online Payment Receipt પર ક્લીક કરવાથી પણ રસીદની પ્રિન્ટ મેળવી શકાશે. ઓનલાઇન માધ્યમથી ફી ભરનાર ઉમેદવારે પરીક્ષા ફી ઉપરાંત નિયમોનુસાર ટ્રાન્ઝેક્શન ફી ભરવાની રહેશે. પરીક્ષા ફી ભરવાની છેલ્લી તારીખ બાદ ફી ભરવા માટેની લિન્ક આપોઆપ બંધ થઈ જશે. ત્યારબાદ મંડળ દ્વારા કોઇ પણ સંજોગોમાં અન્ય કોઇ પણ રીતે (લેઇટ ફી લઈને પણ) પરીક્ષા ફી સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.

નોંધ: ઉમેદવારોએ ફી રસીદની પ્રિન્ટ અથવા ઈ–રસીદ ફરજિયાતપણે મેળવી લઈ સાચવવાની રહેશે. જો ફી રસીદ જનરેટ ન થાય તો અરજી માટેની ફી ભરાયેલ ગણાશે નહિ અને જ્યાં સુધી ફી ભરાયેલ નહિ હોય ત્યાં સુધી ઉમેદવારની અરજી માન્ય ગણાશે નહિ.

(૩) પરીક્ષા માટેની ફી ઓનલાઇન માધ્યમ સિવાયના અન્ય કોઈ પણ માધ્યમથી સ્વીકારવામાં આવશે નહીં, જેની ઉમેદવારોએ ખાસ નોંધ લેવી.

(૪) પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેનાર ઉમેદવારોને તેઓએ જે માધ્યમથી પરીક્ષા ફી ભરેલ હશે તે માધ્યમથી પરીક્ષા ફી પરત મળવાપાત્ર રહેશે. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત ન રહેનાર ઉમેદવારોને પરીક્ષા ફી પરત મળવાપાત્ર રહેશે નહીં.

(૫) પરીક્ષા ફી નહીં ભરતા ઉમેદવારની અરજી માન્ય રહેશે નહીં તથા તે ઉમેદવારનું અરજીફોર્મ કોઈ પણ જાતની જાણ કર્યા વગર મંડળ દ્વારા 'રદ' કરવામાં આવશે.

(૬) મંડળ દ્વારા અરજી રદ થયાના કિસ્સામાં પણ ઉમેદવાર દ્વારા ભરવામાં આવેલ પરીક્ષા ફી પરત મળવા પાત્ર (રિફંડ) રહેશે નહીં.

(૭) **આ સંવર્ગના ભરતી નિયમોમાં દર્શાવેલ શૈક્ષણિક લાયકાત, વયમર્યાદા, ઓનલાઇન અરજી ભરવા તેમજ ફી ભરવા સંબંધિત કોઈ માર્ગદર્શનની આવશ્યકતા જણાય તો તે માટે મંડળની કચેરીના ફોન નંબર: ૦૭૯– ૨૩૨૫૮૯૧૬ પર સંપર્ક કરી શકાશે.**

૨૧. પરીક્ષા પદ્ધતિ:–

(૧) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૦૮/૧૧/૨૦૨૩ ના ઠરાવ ક્રમાંક: ભરત/ ૧૦૨૦૨૩/૬૩૮૯૩૭/ક અને **સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા:૧૬/૧૨/૨૦૨૫ના ઠરાવ ક્રમાંક:ભરત/૧૦૨૦૨૩/૬૩૮૯૩૭/ક** થી સીધી ભરતીથી જગ્યાઓ ભરવા માટે ઠરાવેલી પરીક્ષા પદ્ધતિ અનુસાર, પરીક્ષા એક તબક્કામાં હેતુલક્ષી MCQ (Multiple Choice Question) પ્રકારના પ્રશ્નોવાળી CBRT/OMR (Computer Based Respose Test/ Optical Mark Recognisation પદ્ધતિની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા લેવામાં આવશે. આ પરીક્ષા: Part-A અને Part-B એમ બે ભાગના એક પ્રશ્નપત્રથી લેવામાં આવશે. આ પ્રશ્નપત્રના Part-A અને Part-B નું માળખું નીચે મુજબ રહેશે. (પ્રશ્નપત્રનું લેવલ શૈક્ષણિક લાયકાતને સમકક્ષ રહેશે).

Part – A

ક્રમ	વિષય	ગુણ
૧	તાર્કિક કસોટીઓ તથા Data Interpretation	૩૦
૨	ગાણિતિક કસોટીઓ	૩૦
૩	ભારતનું બંધારણ, વર્તમાન પ્રવાહો, ગુજરાતી અને અંગ્રેજી કોમ્પ્રિહેન્શન	૩૦
	કુલ ગુણ	૯૦

Part – B

ક્રમ	વિષય	ગુણ
૧	સંબંધિત વિષય અને તેની ઉપયોગિતાને લગતા પ્રશ્નો	૧૨૦

નોંધ : અભ્યાસક્રમની વિષયવસ્તુ નિયત કરેલી શૈક્ષણિક લાયકાત મુજબ રહેશે.

(૨) **Part-A** માં કુલ ૯૦ પ્રશ્નો અને **Part-B** માં કુલ ૧૨૦ પ્રશ્નો એમ કુલ ૨૧૦ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે.

(૩) **Part-A** અને **Part-B** બંને માટે સંયુક્ત રીતે કુલ ૩ કલાક (૧૮૦ મિનિટ) નો સમય મળવાપાત્ર થશે.

(૪) **M.C.Q.** પદ્ધતિમાં ખોટા જવાબ આપવાના સંજોગોમાં પ્રશ્નને ફાળવેલ માર્કના ૧/૪ માર્ક ઉમેદવારે મેળવેલા ગુણમાંથી ઓછા કરવામાં આવશે એટલે કે નેગેટીવ માર્કીંગ પદ્ધતિ અપનાવવામાં આવશે.

(૫) પરીક્ષા પૂર્ણ થયેથી મંડળ દ્વારા પ્રોવિઝનલ આન્સર કી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે. પ્રોવિઝનલ આન્સર કી સંબંધે ઉમેદવાર દ્વારા મળેલ વાંધાસૂચનો ધ્યાને લઈ ફાઇનલ આન્સર કી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

(૬) ફાઇનલ આન્સર કી માં કોઇ કારણોસર પ્રશ્ન રદ કરવામાં આવે તો, તેવા સંજોગોમાં રદ થયેલ પ્રશ્નના ગુણની બાકી રહેલ પ્રશ્નના ગુણભારમાં પ્રો–રેટા (**Pro-Rata**) મુજબ ગણતરી કરવામાં આવશે.

(૭) ઉમેદવાર પ્રશ્નનો સાચો જવાબ આપશે તો તે પ્રશ્નને પ્રો–રેટા અનુસાર ફાળવેલ ગુણભાર મુજબ ગુણ આપવામાં આવશે, ખોટા જવાબ આપવાના સંજોગોમાં પ્રશ્નને પ્રો–રેટા મુજબ જે ગુણભાર આપવામાં આવેલ હોય તેના ૧/૪ માર્ક ઉમેદવારે મેળવેલા ગુણમાંથી ઓછા કરવામાં આવશે.

૨૨. પરીક્ષાનું આયોજન :–

(૧) પરીક્ષા માટે ઉમેદવારોની સંખ્યાને ધ્યાને લઈને મંડળ દ્વારા પરીક્ષા કેન્દ્રો નક્કી કરવામાં આવે તે પરીક્ષા કેન્દ્રો પર ઉમેદવારે પરીક્ષા આપવાની રહેશે.

(૨) પરીક્ષાની તારીખ, પરીક્ષાના સમયની માહિતી તથા પ્રવેશપત્ર ડાઉનલોડ કરવા અંગેની સૂચના મંડળની વેબસાઇટ **https://gsssb.gujarat.gov.in** પર મૂકવામાં આવશે.

(૩) ઉમેદવારોએ ડાઉનલોડ કરેલ પ્રવેશપત્રમાં દર્શાવેલ પરીક્ષા કેન્દ્રો ખાતે સ્વખર્ચે ઉપસ્થિત થવાનું રહેશે.

૨૩. દિવ્યાંગ ઉમેદવારોને લહિયા(Scribe)/વળતર સમય(Compensatory Time)ની સુવિધા આપવા બાબત :–

ભારત સરકારના **Ministry of Social Justice & Empowerment** ના **Department of Empowerment of persons with Disabilities(Divyangjan)** ના તા.૨૯/૦૮/૨૦૧૮ ના **Office Memorandum ક્રમાંક : F.No.34-02/2015-DD-III** મુજબ **The Rights of Persons with Disabilities Act, 2016** ની કલમ–૨(r) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ **Persons with Benchmark Disability** અને લેખન ક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવનાર ઉમેદવારને જો તેઓ ઈચ્છતા હોય તો, જે તે શરતોને આધીન લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા આપવામાં આવશે.

(૧) જાહેરાતની જોગવાઈ મુજબ જાહેરાતમાં અરજી કરવાને પાત્ર ગણેલ હોય તેવા **Benchmark Disability** ધરાવતા અથવા આકસ્મિક પરિસ્થિતિઓના કારણે હંગામી દિવ્યાંગતા ધરાવતા હોય તેવા લખવા માટે અક્ષમ/લખવામાં તકલીફ હોય તેવા દિવ્યાંગ ઉમેદવારોને તેઓની રજુઆત પરત્વે લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા આપવામાં આવશે.

(૨) દિવ્યાંગ ઉમેદવારોએ લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા મેળવવા માટે મંડળ દ્વારા પ્રસિદ્ધ થયેલ પ્રવેશપત્ર ડાઉનલોડ કરવા અંગેની સૂચના પ્રસિદ્ધ થયેથી પ્રવેશપત્ર ડાઉનલોડ કરી મંડળની

વેબસાઈટ ઉપર **ઉમેદવાર ઉપયોગિતાઓ** ટેબ ઉપર **Click** કરી **દિવ્યાંગ ઉમેદવારો માટે** ના સેકશનમાં જઈ અથવા https://gsssb.gujarat.gov.in/Home/ph ઉપર **Click** કરી **લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા આપવા અંગેની સૂચનાઓ તથા નિયત નમુનાઓ** માં આપવામાં આવેલ લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા માટેનું ફોર્મમાં જરૂરી વિગતો ભરી સૂચનામાં દર્શાવ્યા મુજબના જરૂરી પ્રમાણપત્રો સામેલ રાખી **અચૂકપણે પરીક્ષાના બે દિવસ અગાઉ સુધીમાં** મંડળના ઈમેઈલ : **so-kh1-gsssb@gujarat.gov.in** ઉપર મેઈલ કરવાના રહેશે. ત્યારબાદ મળેલ અરજીઓ પર કોઈપણ સંજોગોમાં વિચારણા કરવામાં આવશે નહીં.

(૩) સંબંધિત જાહેરાતની જોગવાઈ મુજબ જાહેરાતમાં અરજી કરવાને પાત્ર ગણેલ હોય તેવા **Blindness, Locomotor disability** (**Both arm affected-BA**) **Benchmark disability** (૪૦% થી ઓછી ન હોય ત્યાં સુધીની દિવ્યાંગતા) ધરાવતા, લખવા માટે અસમર્થ હોય તેવા ઉમેદવારોએ દિવ્યાંગતા પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે પરંતુ લખવા માટે અસમર્થ હોવા અંગેનું તબીબી પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે નહીં.

(૪) ઉપરોક્ત ૨૩(૩) માં દર્શાવેલ **Benchmark disability** સિવાયની અન્ય **Benchmark disability** ધરાવતા/ આકસ્મિક પરિસ્થિતિઓના કારણે હંગામી દિવ્યાંગતા ધરાવતા હોય તેવા લખવા માટે અક્ષમ/લખવામાં તકલીફ હોય તેવા ઉમેદવારોએ લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા મેળવવા માટે દિવ્યાંગતા પ્રમાણપત્ર ઉપરાંત **Appendix-I** (**Certificate regarding physical limitation in an examinee to write**) મુજબનું ઉમેદવારને લખવામાં તકલીફ હોવા અંગેનું મુખ્ય તબીબી અધિકારી/સિવિલ સર્જન/મેડિકલ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ દ્વારા આપવામાં આવતું પ્રમાણપત્ર રજુ કરવાનું રહેશે.

(૫) **વળતર સમય (Compensatory Time) :** ઉપરોક્ત ૨૩(૧) માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબના બેન્ચમાર્ક ડીસએબીલીટી ધરાવતા અને લેખનક્ષમતાની મર્યાદા ધરાવનાર ઉમેદવારને પરીક્ષામાં પ્રતિ કલાક માટે ૨૦ મીનીટ 'વળતર સમય' મળવાપાત્ર છે.

(૬) ઉમેદવાર દ્વારા લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા માટે કરવામાં આવેલ અરજીની ચકાસણી બાદ મંડળ દ્વારા લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા આપવા અંગે નિર્ણય કરવામાં આવશે. મંડળ દ્વારા કરવામાં આવેલ નિર્ણયની જાણ ઉમેદવારને તેઓના ઈમેઈલ ઉપર કરવામાં આવશે તથા જે તે પરીક્ષા કેન્દ્ર સંચાલકને પણ જાણ કરવામાં આવશે.

(૭) ઉમેદવારે સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના દિવસે જરૂરી પ્રમાણપત્રો અસલમાં તથા મંડળ દ્વારા આપવામાં આવેલ મંજૂરીનો પત્ર ખરાઈ અર્થે પરીક્ષા કેન્દ્ર સંચાલક અથવા મંડળ દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવેલ અધિકારી/કર્મચારીને રજૂ કરવાના રહેશે.

(૮) મંડળ દ્વારા લહિયા/વળતર સમયની સુવિધા માટે આપવામાં આવેલ મંજૂરી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના દિવસે ઉમેદવાર દ્વારા રજૂ કરેલ અસલ પ્રમાણપત્રોની પરીક્ષા કેન્દ્ર સંચાલક અથવા મંડળ દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવેલ અધિકારી/કર્મચારી દ્વારા કરવામાં આવનાર ખરાઈને આધીન રહેશે.

૨૪. પરિણામની પ્રસિદ્ધિ :–

(૧) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના **તા.૦૮/૧૧/૨૦૨૩ તથા તા:૧૬/૧૨/૨૦૨૫ના** ઠરાવ અનુસાર **Part-A** અને **Part-B** નું સ્વતંત્ર (અલાયદું) ન્યુનતમ ગુણવત્તા ધોરણ (**Qualifying Standard**) રહેશે.

(૨) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના **તા.૦૮/૧૧/૨૦૨૩, તા:૧૬/૧૨/૨૦૨૫ ના ઠરાવ** તથા સામાન્ય વહીવટ વિભાગના **તા:૦૮/૧૧/૨૦૨૩ના પત્ર**ની જોગવાઈઓ અનુસાર સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના **Part-A** માટે લઘુત્તમ ગુણવત્તા ધોરણ ૪૦% અને **Part-B** માટે લઘુત્તમ ગુણવત્તા ધોરણ ૪૦% રાખવામાં આવેલ છે. તેમાં તમામ કેટેગરીના ઉમેદવારો માટે ૪૦ ટકા માર્ક્સ કરતાં ઓછું લઘુત્તમ ગુણવત્તા ધોરણ કોઈપણ સંજોગોમાં રહેશે નહીં.

(૩) ત્યારબાદ પરીક્ષામાં હાજર રહેલા તમામ ઉમેદવારોનું પ્રોવિઝનલ પરિણામ મંડળની વેબસાઈટ પર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

૨૫. પસંદગી યાદી અને પ્રતિક્ષા યાદી તૈયાર કરવાની પધ્ધતિ:–

(૧) મંડળ દ્વારા પ્રોવિઝનલ પરિણામ પ્રસિદ્ધ કર્યા બાદ પરીક્ષાના **Part-A** અને **Part-B** માં ન્યુનતમ ગુણવત્તા ધોરણ (**Qualifying Standard**) જાળવીને કુલ ગુણના મેરીટ્સ આધારે ભરવાની થતી કેટેગરી મુજબની જગ્યાના આશરે બે ગણા ઉમેદવારોને પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી માટે બોલાવવામાં આવશે.

(૨) પ્રોવિઝનલ મેરીટ યાદીના બે ગણા ઉમેદવારોના પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી બાદ પણ જાહેરાતમાં દર્શાવ્યા મુજબની કેટેગરી મુજબ ભરવાની થતી જગ્યાઓના આધારે પસંદગીયાદી/પ્રતિક્ષાયાદી તૈયાર કરવા માટે જરૂરી સંખ્યાના ઉમેદવારો ન મળવાના સંજોગોમાં કેટેગરીવાઇઝ જરૂર મુજબના પ્રોવિઝનલ મેરીટ યાદી પરના ઉમેદવારોને પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી માટે બોલાવવામાં આવશે.

(૩) ત્યાર બાદ ઉમેદવારોએ મેળવેલા ગુણને ધ્યાને લઈને મેરીટ અનુસાર કેટેગરી મુજબની જગ્યાઓ ધ્યાને લઈ પસંદગી યાદી પ્રસિધ્ધ કરવામાં આવશે.

(૪) સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૨૭/૦૭/૨૦૧૮ ના ઠરાવ ક્રમાંક: પીએસસી/૧૦૮૯/૩૯૧૦ /ગ.૨ ની જોગવાઈઓ ધ્યાને લઈ ઉમેદવારોએ ઉકત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં મેળવેલા ગુણના મેરીટસ આધારે કેટેગરી મુજબ ભરવાની થતી જગ્યાની વિગતો ધ્યાને લઈ પસંદગી યાદી અને લાગુ પડતા કિસ્સામાં પ્રતિક્ષા યાદી તૈયાર કરવામાં આવશે.

૨૬. નિમણૂક

(૧) આ જાહેરાત સંબંધમાં પસંદ થયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક માટે સરકારશ્રીના સંબંધિત વિભાગને મંડળ દ્વારા ભલામણ કરવામાં આવશે.

(૨) ઉમેદવારોને નિમણૂક માટે Merit Number ને ધ્યાનમાં રાખી વિચારણા કરવામાં આવશે. મંડળ દ્વારા લેવાનાર સ્પર્ધાત્મક લેખિત કસોટીમાં ઉત્તીર્ણ થવાથી જ ઉમેદવારને નિમણૂક માટેનો હક્ક મળી જતો નથી. નિમણૂક સમયે નિમણૂક સત્તાધિકારીને ઉમેદવાર બધી જ રીતે યોગ્ય છે તેમ સંતોષ થાય તો જ ઉમેદવારને નિમણૂક આપવામાં આવશે.

(૩) પસંદગી પામેલા ઉમેદવાર, નિમણૂક સત્તાધિકારી ઠરાવે તે શરતોને આધીન નિમણૂક મેળવવાને પાત્ર થશે.

(૪) નિમણૂક પામેલા ઉમેદવારે સરકારના નિયમો મુજબની તાલીમ લેવી પડશે અને તાલીમ પરીક્ષા પાસ કરવાની રહેશે.

(૫) નિમણૂક અંગેની સઘળી કાર્યવાહી સરકારશ્રી દ્વારા કરવામાં આવતી હોઇ, આ અંગેનો કોઈ પત્રવ્યવહાર મંડળ દ્વારા ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.

૨૭. અગત્યની સૂચનાઓ:–

(૧) ઉમેદવારે **Online** અરજીપત્રકમાં વિગતો ભરતાં સમયે જાતિ (કૅટેગરી) અંગે જે વિગત દર્શાવેલ હશે તે અરજીપત્રક **Confirm** થયેથી જાતિ (કૅટેગરી) માં પાછળથી ફેરફાર કરવાની કોઇ પણ વિનંતી ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં. આથી જો ઉમેદવારને અરજીપત્રકની કોઇ વિગતમાં ફેરફાર કરવો હોય તો તેઓએ અરજી કરવાની છેલ્લી તારીખ પહેલાં સાચી વિગત સાથે પુન: અરજી કરી **Confirmation Number** મેળવી તે **Confirmation Number** માટે નિયત ફી ભરવાની રહેશે.

(૨) ઉમેદવારે અરજીપત્રકમાં ભરેલી વિગતો સમગ્ર ભરતી પ્રક્રિયા માટે આખરી ગણવામાં આવશે અને તેના પુરાવાઓ, પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે અસલમાં રજૂ કરવાના રહેશે અન્યથા અરજીપત્રક જે - તે તબક્કે ''રદ'' ગણવામાં આવશે.

(૩) ઉમેદવાર દ્વારા વિદેશની યુનિવર્સિટીની પદવી મેળવેલ હશે તો તેવી પદવી ભારતમાં માન્યતા/ સમકક્ષતા ગણવા અંગે યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશનના જરૂરી આધાર/પૂરાવા રજુ કરવાના રહેશે. પ્રમાણપત્રોની ચકાસણીના કાર્યક્રમની સમયમર્યાદામાં આ અંગેના આધાર/પૂરાવા રજૂ કરવાની જવાબદારી સંબંધિત ઉમેદવારની રહેશે. આ બાબતે મંડળની કોઈ ફરજ રહેતી નથી અને સમયમર્યાદા બાદ આ અંગેની રજૂઆત પણ વિચારણામાં લેવામાં આવશે નહીં.

(૪) ઉમેદવાર અરજીપત્રકમાં જે ફોટો **upload** કરે છે, તેની પાસપોર્ટ સાઇઝના ફોટાની એક કરતાં વધુ કોપીઓ પોતાની પાસે રાખવી અને આ જાહેરાત–સંવર્ગની સમગ્ર ભરતી પ્રક્રિયામાં તે જ ફોટાની કોપીનો ઉપયોગ કરવાનો રહેશે. (જેમ કે પરીક્ષા સમયે હાજરીપત્રકમાં લગાવવો તેમજ અસલ પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે પણ તે જ ફોટાની કોપી રજૂ કરવાની રહેશે.) ઉમેદવારે આવો ફોટો તાજેતરમાં જ પડાવેલો હોવો જરૂરી છે, જેથી ભરતી/નિમણૂકના વિવિધ તબક્કે ઓળખ પ્રસ્થાપિત કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ન અનુભવાય.

(૫) ઉમેદવાર અરજીપત્રક ભરતી વખતે જે મોબાઇલ નંબર અને ઇ–મેલ આઇ.ડી. દર્શાવે છે તે નંબર અને ઇ–મેલ આઇ.ડી. ચાલુ જ રાખવાં. ભવિષ્યમાં મંડળ તરફથી આ પરીક્ષાને સંબંધિત પરીક્ષાલક્ષી કેટલીક સૂચનાઓ ઉમેદવારને આ દર્શાવેલા નંબરના મોબાઇલ પર **SMS** થી મોકલવામાં આવશે. તેથી અરજીપત્રકમાં દર્શાવેલા મોબાઇલ નંબર, ભરતી પ્રક્રિયા પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી જાળવી રાખવો, એ ઉમેદવારના હિતમાં છે.

(૬) મંડળ જે કોઈ ઉમેદવારને (૧) તેને ઉમેદવારી માટે કોઈ પણ પ્રકારે ટેકો મેળવવા માટે એટલે કે, મંડળના અધ્યક્ષ, સભ્ય અથવા કોઈ અધિકારી પર પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ લાગવગ લગાડવાનો પ્રયાસ કરવા માટે (૨) બીજાનું નામ ધારણ કરવા માટે (૩) બીજા પાસે પોતાનું નામ ધારણ કરાવવા માટે (૪) બનાવટી ખોટા દસ્તાવેજો અથવા જેની સાથે ચેડાં કરવામાં આવ્યાં હોય તેવા દસ્તાવેજો સાદર કરવા અથવા ગેરરીતિ આચરવા માટે (૫) યથાર્થ અથવા ખોટા અથવા મહત્ત્વની માહિતી છુપાવતાં હોય તેવા નિવેદનો કરવા માટે (૬) પરીક્ષા માટે તેની ઉમેદવારીના સંબંધમાં અન્ય કોઈ અનિયમિત અથવા અયોગ્ય સાધનોનો આશ્રય લેવા માટે (૭) પરીક્ષા દરમ્યાન ગેરવાજબી સાધનોનો ઉપયોગ કરવા માટે એટલે કે અન્ય ઉમેદવારની ઉત્તરવહીમાંથી નકલ કરવા, પુસ્તક, ગાઇડ, કાપલી કે તેવા કોઈ પણ છાપેલા કે હસ્તલેખિત સાહિત્યની મદદથી અથવા વાતચીત દ્વારા નકલ કરવા કે ઉમેદવારને નકલ કરાવવાની ગેરરીતિઓ પૈકી કોઈ પણ ગેરરીતિ આચરવા માટે (૮) લખાણોમાં અશ્લિલ ભાષા અથવા બિભત્સ બાબત સહિતની અપ્રસ્તુત બાબત લખવા માટે (૯) પરીક્ષાખંડમાં

અન્ય કોઈ રીતે ગેરવર્તણૂક કરવા માટે (૧૦) પરીક્ષાના સંચાલન કરવા માટે મંડળે રોકેલા સ્ટાફને સીધી કે આડકતરી રીતે હેરાન કરવા અથવા શારીરિક રીતે ઈજા કરવા માટે (૧૧) પૂર્વવર્તી ખંડોમાં નિર્દિષ્ટ કરેલાં તમામ અથવા કોઈપણ કૃત્ય કરવાનો પ્રયત્ન કરવા માટે અથવા યથાપ્રસંગ, મદદગીરી કરવા માટે અથવા (૧૨) પરીક્ષા આપવા માટે તેને પરવાનગી આપતા તેના પ્રવેશપત્રમાં આપવામાં આવેલી કોઈ પણ સૂચનાનો ભંગ કરવા માટે દોષિત ઠર્યા હોય તો અથવા દોષિત હોવાનું જાહેર કર્યું હોય તો તે ફોજદારી કાર્યવાહીને પાત્ર થવા ઉપરાંત–(ક) મંડળ, તે જે પરીક્ષાનો ઉમેદવાર હોય તે પરીક્ષામાંથી ગેરલાયક ઠરાવી શકશે, અથવા (ખ)(૧) મંડળ, સીધી પસંદગી માટે લેવાતી કોઈ પણ પરીક્ષામાં બેસવામાંથી અથવા (ખ)(૨) રાજ્ય સરકાર પોતાના હેઠળની કોઈ પણ નોકરીમાંથી કાયમી રીતે અથવા નિર્દિષ્ટ મુદ્દત માટે બાકાત કરી શકશે. (૧૩) ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ, અન્ય ભરતી બોર્ડ, અન્ય સરકારી/ અર્ધ સરકારી/ સરકાર હસ્તકની સંસ્થાઓ દ્વારા ઉમેદવાર કયારેય પણ ગેરલાયક ઠરાવેલા હોય અને ગેરલાયક ઠરાવ્યાનો સમય ચાલુ હશે તો તેવા ઉમેદવારોની અરજી આપોઆપ રદ થવાને પાત્ર બનશે.

(૭) ઉમેદવારે અરજીપત્રકમાં બતાવેલી કોઈ પણ વિગત અને અસલ પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી સમયે રજૂ કરેલી જન્મતારીખ, શૈક્ષણિક લાયકાત, વય, જાતિ, અનુભવ વગેરેને લગતા પ્રમાણપત્રો ભવિષ્યમાં જે તે તબક્કે ચકાસણી દરમ્યાન ખોટા માલૂમ પડશે તો તેની સામે યોગ્ય કાયદેસરની કાર્યવાહી કરવામાં આવશે. આવા ઉમેદવારની ઉમેદવારી મંડળ દ્વારા 'રદ' કરી શકાશે તેમજ અન્ય સંવર્ગોની ભરતી માટે પણ ગેરલાયક ઠરાવવામાં આવશે. તેમજ જો પસંદગી/નિમણૂક થયેલી હશે તો પસંદગી/નિમણૂક, મંડળ/નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા કોઈપણ તબક્કે 'રદ' કરવામાં આવશે.

(૮) ઉમેદવાર પોતે પરીક્ષામાં સફળ થયો હોવાના કારણે જ સંબંધિત જગ્યા ઉપર નિમણૂક કરવાનો દાવો કરવાને હક્કદાર થશે નહીં, નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારીને પોતાને એવી ખાતરી થાય કે જાહેર સેવા સારુ ઉમેદવાર યોગ્ય જણાતો નથી, તો તેને પડતો મૂકી શકાશે. નિમણૂક બાબતે તેઓનો નિર્ણય આખરી ગણાશે.

(૯) ભરતી પ્રક્રિયા સંપૂર્ણપણે ગુજરાત મુલકી સેવા વર્ગીકરણ અને ભરતી (સામાન્ય) નિયમો–૧૯૬૭ (વખતો વખતના સુધારા સહિત) અને તે અન્વયે જે તે સંવર્ગના ઘડવામાં આવેલા ભરતી નિયમોને આધીન રહેશે.

(૧૦) ગુજરાત સરકાર દ્વારા જાહેર પરીક્ષામાં થતી ગેરરીતિ તથા પ્રશ્નપત્રો લીક થવા બાબતનો **Gujarat Public Examination (Prevention of Unfair Means) Act, 2023** અધિનિયમ, માર્ચ–૨૦૨૩ થી અમલી કર્યો છે. સરકાર દ્વારા ઉક્ત અધિનિયમમાં **'Examination Authority'** તરીકે ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળનો પણ સમાવેશ કર્યો છે. આથી, મંડળ દ્વારા આયોજિત તમામ સ્પર્ધાત્મક લેખિત પરીક્ષાઓને જાહેર પરીક્ષાઓ તરીકે ગણવાની થતી હોવાથી, સદર અધિનિયમ મંડળની પરીક્ષાઓમાં પણ લાગુ પડે છે. આથી, ઉક્ત તમામ જાહેરાતોની સ્પર્ધાત્મક લિખિત પરીક્ષામાં જો કોઈ પણ ઉમેદવાર **Gujarat Public Examination (Prevention of Unfair Means) Act, 2023**ની જોગવાઈઓનો ભંગ કરતો જણાઈ આવશે અને તેમાં કસૂરવાર સાબિત થશે તો તેની સામે સદર અધિનિયમમાં દર્શાવ્યા મુજબ, કાયદેસરની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવશે.

૨૮. આ જાહેરાત તથા ભરતી પ્રક્રિયામાં કોઈ પણ કારણોસર ફેરફાર કરવાની કે રદ કરવાની આવશ્યકતા ઊભી થાય તો તેમ કરવાનો મંડળને સંપૂર્ણ હક્ક/અધિકાર રહેશે અને મંડળ આ માટે કારણો આપવા બંધાયેલું રહેશે નહીં.

તારીખ:– ૧૩/૦૫/૨૦૨૬ **સચિવ**

સ્થળ:– ગાંધીનગર **ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ**

Appendix-A

DETAILED SYLLABUS OF EXAM

PART: A (90 MARKS)

(1) Reasoning & Data Interpretation: (30 Questions, 30 Marks)

1. Problems on Ages
2. Venn Diagram
3. Visual Reasoning
4. Blood relation
5. Arithmetic reasoning
6. Data interpretation (Charts, Graphs, Tables)
7. Data sufficiency

(2) Quantitative Aptitude: (30 Questions, 30 Marks)

1. Number Systems
2. Simplification and Algebra
3. Arithmetic and Geometric Progression
4. Average
5. Percentage
6. Profit-Loss
7. Ratio and Proportion
8. Partnership
9. Time and Work
10. Time, Speed and Distance
11. Work, Wages and chain rule

(3)Constitution of India: (10 Questions, 10 Marks)

1. Preamble of the Constitution
2. Fundamental rights
3. Directive principles of state policy
4. Fundamental Duty
5. Power, role and responsibility of President, vice president and governor
6. Parliamentary system
7. Amendment of Indian constitution, emergency provisions in Indian constitution
8. Centre – State Government and their relation
9. Judicial System of Indian Constitution
10. Constitutional body

(4) Current Affairs: (10 Questions, 10 Marks)

1. Current events of state, national and international importance

(5) Comprehension: (Gujarati {5 marks} & English {5 marks}) (10 Questions, 10 Marks)

1. To assess comprehension, interpretation and inference skills

   A paragraph given with set of question on the basis of paragraph

   Or statement and assertion type question can be asked

PART: B (120 MARKS)

(1) Questions and Its Applications related to Technical Qualification
(120 Questions, 120 Marks)

1. Avurveda paricharya (20 Questions,20 Marks)

- Definition of Ayu and its synonyms, types of Ayu (Hitayu, Ahitayu, Sukhay and Dukhaya). Definition of Ayurveda and its prayojana. Trisutra Ayurveda, Ashtangas of Ayurveda
- Ayurved-avtarana, General description about Atreya- Dhanwantari parampara, general description about brihatrayi (charak samhita, sushruta samhita and Astanga Hridya) and laghutrayi (Madhav nidaan, Sarandhar samhita and Bhav prakasha).
- Definition of padartha, shada padartha viz., Samanya, vishesha, guna, dravaya, karma and samvaya. Importance of saamnya-vishesh siddhant.
- Concept of Prakriti, Purusha in origin of srishti, Nava dravya including Panchmahabhuta- (aakash, vayu, agni, jala and prathvi), Aatma, Mana, Kaal And Disha, their definition, qualities and significance in Ayuveda.
- General idea of Dosha (vaat, pitta and kapha), Dhatu (rasa, rakta, maansa, meda, asthi, majja and shukra), and Mala (sweda, mala and mutra), Upadhatu and dhatu mala.
- Knowledge of Trividha Upastambha (aahar, nidra & brahmcharya), Trividha bala (sahaja, yuktikrita & kaalja), Trividha aayatana (Asatmendriya artha samyoga), Trividha roga (nija, aagantuja & manas), Trividha rogamaarga (kostha, shakha and Madhya maarga), Trividha bhishag (Chadamchara, siddhasaadhita and jeevitasara) and Trividha aushadha (daivypashrya, yuktivyapashrya and satvavjaya and (Antaparimaarjana, Bahi parimaarjana and shastra pranidhaan). subtypes of Yuktivyapashrya.(Antaparimarjana, Bahi parimarjana, and shastra pranidhaan)

2. Swasthavritta (10 Questions,10 Marks)

- Definition of Swastha as mentioned in Charaka Samhita and Sushruta samhita. Definition of health as per W.H.O.
- Definition of Ahara and its types (Ashita, peet, lehya and khadita). Ahar parinamakara bhava. Aharavidhi visheshayatana.
- Importance of Matrashan- Matra of Laghu and Guru aahar, Effects of Hina matra and Ati matra. Knowledge of Samashana, Adhyashana, Vishamshan etc. Anupana and its importance. Concept of balanced diet.
- Nidra (sleep), its type and importance in health. Contraindication of Divaswapna. Bhramcharya and its significance. Indication of Maithuna according to different ritus.
- Dincharya and its importance in swasthvritta. Abhyanga and its contraindication, Vyayama and its contra indication, Dehamardan, Udvartan, Snana and its properties & contraindications.
- Concept of Desha, its types (jaangala, saadharan and anupa). Concept of kaal its division on the bases of swantsara, ayan (like Uttarayan & Dakshinayan), ritu (shishira, vasant, greeshma, varsha, sharad & hemant). Concept of Ritu-sandhi and its importance in disease.
- Concept of Dharniya and Adharniya vega and their significance in health. Concept of Achara Rasayana.
- National programme like pulse-Polio, Malaria, Tuberculosis, Leprosy etc). Role of para-medical staff in Disaster management.

3. Rachana Sharira (05 Questions,05 Marks)

- Definition of Sharira and Shaarira, Garbha Sharira Garbhotpatti. Panch mahabhuta, their Gunas, their role in dehotpatti. Shadanga sharira.
- Definition of koshta and kosthanga. General anatomy of Digestive system.
- Cardio-vascular system and its general anatomy like Hridva (heart). Knowledge of Shita (veins). Dhamani (artery) and Srotas etc. study of blood and its components.
- General anatomy of respiratory system i.e. lungs and trachea.
- General anatomy of Urinary system and its component like kidney, ureter and urinary bladder, study about urine and its components etc.
- Anatomy of male and female reproductive organs testicle and penis, uterus, vagina and ovary.
- General idea of central nervous system.
- Knowledge of sense organs like eye, ear, nose skin and tongue.
- Dashvidha pranayatana and Marma, their importance.

4. Kriya Sharira (05 Questions,05 Marks)

- Definition of Dosha and their types, location in the body, their normal functions. Factors behind vitiation of Doshas. Dosha prakopa kaal and its importance in shodhana of Doshas according to Ritu. Combination of dosha like sansarga- sannipata.
- Definition of Dhatus, their types and Upadhatu. Dhatutpatti krama. Concept of Oja, its importance.
- Definition of Mala, their types, karma and importance. Knowledge of Dhatu Mala.
- Dosha-dushya samurcchana and its importance in disease. Gati of dosha like kshaya, vriddhi and saamya; their characterstics and fuctions in abnormal stage. kshaya- vriddhi lakshan of dhatus.
- Srotas, factors behind their vitiation, features of their vitiation.
- Basic study of cell and tissue. Blood and its components, Physiology of blood circulation, Respiration, excretion etc.
- Definition of indriya, indriya artha, indriya adhishthana, gyanendriya, karmendriya.
- General physiology of digestion- Grahani and its importance, concept of agni and its types.
- Koshtha and its types.
- Concept of Prakriti and its type. Characteristic features of different type of sharira prakrati.

5. Aushadh nirman na siddhant (15 Questions,15 Marks)

➢ **Dravya Guna**

- Dravya Laxana, Panchabhoutika nishpatti, Aoushadhatwa dravya pradhanyata.
- Definition of Dravya Guna vignana and its importance.
- Brief Knowledge of Basic Concepts Of Dravya, Guna. Karma Rasa, Veerya, Vipaka Prabhava & Paribhashas like Triphala, Trikatu, Laghupanchamula, Brihatpanchmula, Dashamula, Trinapanchamula, Valleepanchamula, Trijataka, Chaturjataka, Trikantaka, Panchapallava, Panchakola, Shadushana, chaturushana, jeevaneeya gana, Panchagavya, knowledge of Agrya-aushadha with examples and Chikitsopyogi Aahaar Varga.

- **Pharmacognosy**

- Definition, Scope, Classification and Systematic study of Crude drugs. Identification, Collection, Storage and general knowledge about cultivation of some common herbs like Guggulu, Shatavari, Ashwagandha, Ghritakumari, Haritaki, Vibhitak, Amala etc.

- **Pharmacology**

- Introduction, Definition & scope of Pharmacology and Principles of general Pharmacology, Brief Knowledge of following CNS depressants, Sedatives, Antipyretics, Analgesics Antiepileptic, Antihypertensive, Anticoagulant, Haemopoetic, Bronchodialators, Expectorants, Digestants, Antacids, Laxatives, Diuretic, Antidiabetic, steroids, Contraceptives, Antibiotics.
- Route of Drug Administration, Aoushadha Suvan kala, Anupana- its importance, Posology.

- **Regulation of Drugs**

- An overview of Drugs & Cosmetic Act, 1940 and Drugs & Magic Remedies Act, 1945.
- New developments in the field of Drug Regulation (Ayurveda).

6. Dravyaguna (15 Questions,15 Marks)

1. Classification of Drugs according to Ayurvedic principles:

a) On the Basis of Bhoutika Sanghatana: ex Paarthivadi Dravya etc.

b) On the Basis of Yonibheda: Eg. Jangama (Animal product), Aoudbhida (Plant), Bhouma (Mineral product)

c) On the basis of Prayoga Bheda: like aoushadhi dravya, Ahara dravya,

d) On the basis of Rasabheda: Madhuraskanda, Amlaskanda, katu skanda, Tiktaskanda, Kashayaskanda.

e) On the basis of Vipaka Bheda: Madhura vipaka, Amlavipaka, katuvipaka

f) On the Basis of Veerya Bheda: sheeta veerya and Ushna veerya -etc

g) On the Basis of Dosha Karma Bheda: Vata, pitta, Kapha shaman, & kopana & Swasthahita

h) On the Basis of Karmatmaka: (Pharmacological classification) like- Jeevaneeya, Brumhaneeya, Lekhaneeya, Bhedaneeya, Deepaneeya, Shukrajanana etc.

2. Study of following drugs including Classification, Latin name, Family, Vernacular name, Synonyms, Botanical description, Varities. Habitat, Chemical composition, Properties, Doshakarm, Actions. Uses, Parts used: Dosage, Formulations, Substitute and Adulteration.

1 Ardraka 2. Apaamarga 3. Arjuna 4. Dhatura 5. Ela 6. Gokshur 7. Jataamansi 8. Kutaja 9. Khadira 10. Guduchi 11. Bhumyamalki 12. Ashwagandha 13. Guggulu 14. Nirgundi 15. Arka 16. Chandan 17. Nimba 18 Aamalaki 19. Chitrak 20. Marich 21. Ashok 22. Haritakee 23. Balaa 24. Bilva 25. Bhringraj 26. Haridra 27. Jyotishmati 28. Jamboo 29. Madanphala 30. Pareesha 31. Punarnava 32. Pippali 33. Vacha 34. Rohitak 35. Shalmali 36. Vibhitaki 37..Rasona 38 Sudershan 39. Lodhra 40. Shirisha 41. Tulsi 42. Vidang 43. Shatavari 44. Tvak 45. Karanja 46 Udumber 47. Yashtimadhu 48. Kumari 49. Vansh 50. Aragvadha.

3. Brief knowledge of drugs of animal origin (Kasturi, Mrigashringa, Pravala, Bhunaga, Gandhamarjara veerya, Shankha, Shambuka, Shukti, Indragopa etc)

4. Brief knowledge of Standardization of Singal Drugs. And the parameters for Standerdization (like - TLC, Ash value, etc)

5. Brief Knowledge of Purification of some poisonous drugs like Vatsanabha, Bhallataka, Bhanga, Ahiphena, Gunja, Kupeelu, Jayapala, Dhattura,etc

7. Rasashastra (15 Questions,15 Marks)

- **Rasa Shastra**

•Definition of Rasashastra. Brief knowledge of Rasa, Maharasa, Uparasa, Saadharan rasa, Dhatu, Upadhatu etc.

•Paribhasha & its importance Shodhana, Marana, Bhavana, Avapa, Nirvapa, Dhanvantari Bhaga, Rudrabhaga etc

•Brief description of yantras and their uses like Dola yantra, Damaru Yantra, Khalwa Yantra, Trividha Patana Yantra Vidyadhara Yantra etc.

•Brief description of putas and their uses like Gajaputa, Mahaputa, Laghuputa, Varahaputa, Kukkutaputa etc.

•Brief description of musha like Samanya Musha, pakwa musha, vajra musha ete and chullikas (Angarakoshthi). Modern devices of heating like Electric stove, Heating Mantle, Gas stove etc their Types & Uses.

- **Rasa Shabda nirukti, Synonyms, Occurrence, Grahya Parada Laxana, Parada doshas,Parada samanya Shodhana, and, Knowledge of Parada Murchhana with Examples.Hingulottha Parada nishkasana vidhi and its importance.**
- **Classification of Rasoushadhies like-.**

- Kharaliya Rasayoga- Ex-, Tribhuvana Kirti Rasa
- Parpati Rasayoga- Ex, Rasaparpati
- Kupipakwa Rasa - Ex, Rasasindura
- Pottali Rasayoga- Ex, Hemagarbha pottali Rasa, Sidh Malcadhwai and their importance.

- **Maharasa Uparasa, Sadharanarasa, Dhatu upadhatu, Ratna uparatna,, Sudha Sikata varg General Knowledge of, Shodhana and Marana vidhi, Matra and their use in Ayurvedic formulations.**
- **Aoushadhi Yoga Gnanam: (Ingredients and their proportion, Method of preparation,dose, anupana, and indications of the following)**

- Arogya vardhini vati,
- Hinguleshwara rasa,
- sanjeevani vati,
- Kasturibhairava rasa,
- Tribhuvana kirti rasa,
- Hridayarnava rasa,
- Chandraprabha vati,
- Shwasakuthara Ras,
- Sutashekhara Rasa,
- Kamadudha Rasa,

- Icchabhedi rasa,
- Saptamrita loha,
- Gandhaka Rasayana,
- Pravalapanchamritarasa
- Vasanta kusumakara.
- Rasasindura,
- Rasaparpati,
- Shwtaparpapati,
- Makaradhwaja rasa,
- Krmimudgar rosa

8. General Introduction of Treatment (10 Questions,10 Marks)

➢ **Nidan and kaya chikitsa**

- Definition of Nidaan brief knowledge about Panch Nidaan, definition of Vyadhi.
- classification of vyadhi (diseases), Saadhyata- Asaadhyata of Vyadhi.
- Definition of Chikitsa. Chikitsa chatuspada. Types of chikitsa. Classification of chikitsa samshodhan and sanshaman chikitsa.
- Examination of patient. Astavidha pariksha. Monitoring of BP. Temp. Pulse rate and respiratory rate.
- General idea of rasayan and vajikarna.

➢ **Shalya & Shaalakya**

- Definition of Shalya tantra, general knowledge of astavidha shalya karma and its use.
- Brief knowledge of Para-surgical procedures like Raktamokshana, Agni karma and Kshaar karma.
- Definition of Shalakya tantra and general idea about disease related to Shalakya tantra like Akshi roga, karna roga, naasa roga, shiro roga and mukha roga.

➢ **Stree Roga-Prasuti Tantra and kaumarbhritya**

- General introduction to Prasuti tantra and Stree Roga, idea of Raja sraava (Menstrual cycle).
- Diseases related to the subject like, Rakta pradara, Sweta pradar, youni vyapad etc.
- General idea of Garbhini and Garbhini charya. Sutika kaal and sutika paricharya.
- Definition of Kaumarbhritya, Idea of Vaya(age). Drug doses in Children.
- Idea of vaccination Immunization schedule
- Programmes of govt related to Mother and child health, use of contraceptives in family planning.

➢ **Agad tantra & Vyavhaar Ayurveda**

- Definition of Agada Tantra (Toxicology) & Visha.
- Visha Bheda (classification of poisons) Sthavara and Jangama Visha. Visha Guna.
- Visha data ke lakshana, different methods of detecting visha in food etc described in Ayuveda.
- Visha Prabhava(sign and symptoms of Visha), Visha Gati.
- Laws related to Poisons, Poisons act-1919, Dangerous-drug act-1930.
- Introduction and definition of Vyavahara Ayurveda, Code of medical ethics.

9. Bhaishajya kalpana (15 Questions,15 Marks)

➢ **Bhaishajya Kalpana**

- Definition & Fundamental principles of Bhaishajya Kalpana like Paribhasha, Mana, Panchavidha kashaya kalpana, Anukta and visheshokta dravya grahana.
- Knowledge of Dravyasthrita Rsas, guna, veerya, vipaka, prabhava etc.
- Knowledge of Ancient Equipments like Khalwa Yantra, Arka yantra, Patana Yantra etc.
- Guidelines and method of collection, storage, preservation of Aushadhi dravya.
- Rules for taking Shushka- Ardra and drava medicines. Grahyatava-agrahyatwa, Nava Purana dravya grahana niyama.

➢ **History, chronological development and fundamental principles of Bhaishajya Kalpana.**

- Method of Preparation as per classics, Ingredients, General dose and at least one or two examples for each Kalpana of Pancha vidha kashaya Kalpana and Upakalpana.
    - Swaras(Expressed juice of drugs) - Tulasi Swarasa, Ardraka Swaras
    - Kalka(Paste of Drugs) -Nimba Kalka, Lashuna Kalka,
    - Kwatha (Decoction)- Triphala Kwatha, Punarnavashtaka Kwatha
    - Hima (Cold infusion)-Dhanyakadi Hima, Sarivadi Hima
    - Phanta (Hot infusion)- Panchakola Phanta, Yasthimadhu Phanta
- Knowledge of Ancient and Modern Equipments like Khalwa Yantra, Arka yantra, Patana Yantra, Disintegrator, Pulverize, Mixer, Grinder, Edge runner, End runner, Ballmill Machine, Seive Shaker, Granulator, Tableting machine, Pill Making machines, Coating and polishing Pans, Capsule filling Machine, Dryer, Muffle furnace, Hot Air Oven, Dehumidifier etc.
- Study of Ancient and Contemporary Systems of Mana- Pautava, Dravaya and Payya mana. (units of measurements)
- Concept of Saviryatavadhi (Shelf life), Stabilization of Pharmaceutical products, Antioxidants, Preservatives and Sterilization.
- Introduction to Pharmacopoeias with special reference to the Ayurvedic Pharmacopoeia of India and Ayurvedic Formulary of India (AFI).
- Standardization and its importance in present scenario, Standardization parameters to all Kalpanas.

➢ **Pramathya- (Mustadi Pramathya), Aushadha siddha paneeya (Shadanga Paneeya) Tardulodaka, Laksha rasa, Mantha (Kharjuradi Mantha), Panaka-(Chincha Panaka), Arka (Distillation)-Pudina Arka, Rasakriya (BabbuluRasakriya), Phanita.Avaleha- Chyavanaprashavalehya, Ksheerapaka-(Arjunaksheerapaka), Satwa (Guduchi Sathwa), Guggulu Kalpana-(Triphala Guggulu). Masi Kalpana (TriphalaMasi). Lavana Kalpana (Narikela Lavana)**

- Churna Kalpana -(Size reduction, obiectives, and factors affecting size reduction, methods of size reduction. Size separation, size separation by sifting. Official standards for powders Sedimentation methods of size separation)., Eg: Hingwashtaka Churna, Sitopaladi Churna
- Vati Kalpana-Varti, Gutika, etc (Modern aspect of Tablets and Capsules, Suppositories) Ex: Chitrakadi Vati Sanjeevani Vati, Chandrodaya Varti.
- Sneha Kalpana- (Medicated Oils and Ghee) knowledge of method of preparation, Snha siddhi laxana, dose, Advantages of Sneha kalpas etc. Ex: Jyatyadi Taila, Triphala Ghrita.
- Sandhana Kalpana -(Fermentative Preparations) Significance of fermentative preparations, General method of preparation of Asava-Aristha. Tests to confirm the onset & completion of fermentation process, Dose and Shelf life Ex: Dashamularishtha, Kumariasava.

- Pathya Kalpana (Preparations of Diet) Concept of Pathyapathya, Manda, Peya, Vilepi, Anna, Bhakta, Odana, Yusha, Krishara, Mamsarasa, Raga, Shadava, Dadhi, Takra, Udaswita, Mathita etc.
- Lepa Kalpana Types of Lepas, Method of Preparation Aplication of Lepas (Herbal Applications) Dashanga lepa,
- Siktha Taila, Malahara, Upanaha & Other Kalpanas(Ointments, Poultice & other preparations) Method of preparation of Gandhakadya Malahara, Sarjarasa Malahara, Atasi upanaha, Shatadhouta Ghrita,
- Kshara Kalpana Types, Method of preparation of Apamarga Kshara. General method of preparation of Kshara sutra.
- Brief introduction of ointments, creams, gels, lotions, shampoos, soaps, liniments etc.
- Arka kalpna- method of preparation of arka like Ajmoda arka, uses, shelf life etc.

10. Pharmacy Management (10 Questions,10 Marks)

➢ **Drug Manufacturing Unit**

- Ayurvedic concept of Bheshajagara/Rasashala.
- The Durg Manufacturing Unit, GMP Requirements Based On WHO Guidelines for Ayurvedic Pharmaceutical Industries, Scope. Requirements, Premises. Ancillary areas, Storage areas, Weighing areas, Production areas, Quality control areas,
- Staff required in Pharmacy like Paricharaka, Drug Keeper, Pakakarmaghna, Storage of raw materials, Plan of Modern Pharmacies, Ideal plan for construction of pharmacy. List of Recommended Books like AFI, Charak Samhita, Bhaishajya Ratnavali, Sharangdhara Samhita, Bhav Prakash Nighantu.
- List of recommended machinery like Pulverizer, Tablet making machine, granulator, disintegrator, sieve and shaker, Mixer and Grinder, Edge runner, End runner, Ballmill Machine, Coating and polishing Pans, Capsule filling Machine, Muffle Furnace, etc for drug manufacturing and Equipments used for quality control like TLC, Refractometer, Tablet disintegration machine etc.
- Documentation, Batch processing records, Standard operating procedures (SOPs) and records,
- Good practices in production, Prevention of cross-contamination and bacterial contamination during production, Finished products, Rejected, recovered, reprocessed and reworked materials, Reference samples and standards.
- Good practices in quality control, Stability studies, Qualification and validation.
- Hygiene of Workers, Health, Clothing, Sanitation and Medical Services.
- Labels, Packaging materials, Bar-coding.
- Drug Licensing Authority. & Drugs and Cosmetic Act-in relation to Pharmacy. Pharmacy Act-1948, Drug and magical remedy act. Introduction to consumer protection act (CPA), Introduction to NDP (narcotic drug protection) act.
- Pharmacovigilance.

➢ **Hospital & Clinical Pharmacy:**

- Definition
- Functions and objectives of Hospital Pharmaceutical services.
- Location, Layout, Flow chart of material and men.
- Requirements and abilities required for hospital Pharmacists.

➢ **Drug distribution system in Hospitals:**

- Out-Patient services and Queue system.

- In- Patient services-
    - types of services
    - detailed discussion of unit dose system.
    - Floor ward stock system
    - Satellite Pharmacy services
    - Central sterile services
    - Bed side Pharmacy.

➢ **Drug Information service and Drug Information Bulletin.**

➢ **Prescriptions:**

- Reading and Understanding of Prescriptions.
- Latin terms Commonly used
- Modern methods of Prescribing.
- Adoption of metric System.
- Calculations involved in Dispensing.
- Incompatibilities in Prescriptions.

➢ **Dispensing knowledge of Ayurvedic preparations like Aasava, Aristha, Bhasma, choorna, oils, ghee tablets, capsules and crude drugs for kwatha etc.**

➢ **Drug Interactions**

- Definition and Introduction.
- Mechanism of Drug Interaction
- Drug- Drug Interaction.
- Drug- Food Interaction.

➢ **Adverse Drug Reaction.**

➢ **Drug dependences, Drug Abuse, addictive drugs and their treatment, complications.**

➢ **Application of computer knowledge.**

- General Introduction Computer
- Windows applications: Word. Excel, Power point presentation.
- Different software used in Pharmacy.

➢ **Application of Computer in maintenance of records, inventory control, medication monitoring, drug information and Data storage and retrieval in hospital and retail pharmacy establishments.**

વિગતવાર અભ્યાસક્રમ : ગુજરાતીમાં

ભાગ–અ (૯૦ ગુણ)

(૧) તાર્કિક કસોટીઓ તથા ડેટા ઇન્ટરપ્રિટેશન (૩૦ પ્રશ્નો, ૩૦ ગુણ)

૧. ઉંમર સંબંધિત પ્રશ્નો
૨. વેન આકૃતિઓ
૩. દ્રશ્ય આધારિત તાર્કિક પ્રશ્નો
૪. લોહીનાં સંબંધ વિષયક પ્રશ્નો
૫. તાર્કિક અંકગણિત
૬. માહિતીનું અર્થઘટન (ચાર્ટ, આલેખ, કોષ્ટક)
૭. માહિતીની પર્યાપ્તતા

(૨) ગાણિતિક કસોટીઓ (૩૦ પ્રશ્નો, ૩૦ ગુણ)

૧. સંખ્યા પદ્ધતિ
૨. સાદું રૂપ અને બીજગણિત
૩. સમાંતર શ્રેણી અને સમગુણોત્તર શ્રેણી
૪. સરેરાશ
૫. ટકાવારી
૬. નફો–ખોટ
૭. ગુણોત્તર અને પ્રમાણ
૮. ભાગીદારી
૯. સમય અને કાર્ય
૧૦. સમય, ઝડપ અને અંતર
૧૧. કાર્ય, મહેનતાણું અને સાંકળનો નિયમ

(૩) ભારતનું બંધારણ (૧૦ પ્રશ્નો, ૧૦ ગુણ)

૧. બંધારણનું આમુખ
૨. મૂળભૂત હકો
૩. રાજ્યનીતિનાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો
૪. મૂળભૂત ફરજો
૫. રાષ્ટ્રપતિ, ઉપ રાષ્ટ્રપતિ અને રાજ્યપાલની સત્તાઓ, ભૂમિકા અને જવાબદારીઓ
૬. સંસદીય પ્રણાલી
૭. ભારતીય બંધારણમાં બંધારણીય સુધારાઓ, ભારતીય બંધારણમાં કટોકટીને લગતી જોગવાઇઓ
૮. કેન્દ્ર – રાજ્ય સરકાર અને તેના સંબંધો
૯. ભારતમાં ન્યાયતંત્ર
૧૦. સંવૈધાનિક સંસ્થાઓ

(૪) વર્તમાન પ્રવાહો (૧૦ પ્રશ્નો, ૧૦ ગુણ)

૧. પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાની મહત્વની સાંપ્રત ઘટનાઓ

(૫) ગુજરાતી અને અંગ્રેજી કોમ્પ્રીહેન્સન (ગુજરાતી{૫ ગુણ} અને અંગ્રેજી {૫ ગુણ})

(૧૦ પ્રશ્નો, ૧૦ ગુણ)

૧. સમીક્ષા, અર્થઘટન અને અનુમાનના કૌશલ્યનું મૂલ્યાંકન

ગદ્યખંડ(પેરેગ્રાફ) આપવામાં આવશે અને ગદ્યખંડના આધારે પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે. અથવા નિવેદન પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે.

ભાગ–બ (૧૨૦ ગુણ)

(૧) શૈક્ષણિક લાયકાતને સંબંધિત વિષય અને તેની ઉપયોગીતાને લગતા પ્રશ્નો

(૧૨૦ પ્રશ્નો, ૧૨૦ ગુણ)

૧ .આયુર્વેદ પરિચર્યા (૨૦ પ્રશ્નો ,૨૦ ગુણ)

- આયુ અને તેના પર્યાયશબ્દોની વ્યાખ્યા, આયુના પ્રકારો (હિતાયુ, અહિતાયુ, સુખાયુ અને દુખાયુ). આયુર્વેદની વ્યાખ્યા અને તેનું પ્રયોગજન્ય મહત્વ. ત્રિસૂત્ર આયુર્વેદ, આયુર્વેદના અષ્ટાંગ.
- આયુર્વેદ અવતરણ, આત્રેય–ધન્વંતરી પરંપરાનો સામાન્ય પરિચય, બૃહતત્રયી (ચરક સંહિતા, સુશ્રુત સંહિતા અને અષ્ટાંગ હૃદય) અને લઘુત્રયી (માધવ નિદાન, શાર્ંગધર સંહિતા અને ભાવપ્રકાશ) નો પરિચય.
- પદાર્થની વ્યાખ્યા, છ પદાર્થો એટલે કે સામાન્ય, વિશેષ, ગુણ, દ્રવ્ય, કર્મ અને સમવાય. સામાન્ય–વિશેષ સિદ્ધાંતનું મહત્વ.
- પ્રકૃતિ અને પુરુષના સિદ્ધાંતોના આધારે સૃષ્ટિ ઉત્પત્તિની કલ્પના, નવ દ્રવ્ય જેમાં પંચમહાભૂતો (આકાશ, વાયુ, અગ્નિ, જલ અને પૃથ્વી), આત્મા, મન, સમય અને દિશા – તેમની વ્યાખ્યા, ગુણધર્મો અને આયુર્વેદમાં મહત્વ.
- દોષો (વાત, પિત્ત અને કફ), ધાતુઓ (રસ, રક્ત, માંસ, મેદ, અસ્થિ, મજ્જા અને શુક્ર) અને મલ (સ્વેદ, પુરીષ અને મૂત્ર), ઉપધાતુ અને ધાતુમલનો સામાન્ય પરિચય.
- ત્રિવિધ ઉપસ્તંભ (આહાર, નિદ્રા અને બ્રહ્મચર્ય), ત્રિવિધ બળ (સહજ, યુક્તિકૃત અને કાળજ), ત્રિવિધ આયતન (અસાત્મેન્દ્રિયાર્થી સંયોગ), ત્રિવિધ રોગ (નિજ, આગંતુક અને માનસ), ત્રિવિધ રોગમાર્ગ (કોષ્ઠ, શાખા અને મધ્ય માર્ગ), ત્રિવિધ ભિષક (છદ્મચર, સિદ્ધસાધિત અને જીવિતસાર) અને ત્રિવિધ ઔષધ (દૈવવ્યપાશ્રય, યુક્તિવ્યપાશ્રય અને સત્વાવજય) તથા યુક્તિવ્યપાશ્રયની ઉપપ્રકારો (અંતઃપરિમાર્જન, બાહ્યપરિમાર્જન અને શસ્ત્રપ્રણિધાન).

૨. સ્વસ્થવૃત્ત (૧૦ પ્રશ્નો ,૧૦ ગુણ)

- ચરક સંહિતા અને સુશ્રુત સંહિતામાં દર્શાવેલ સ્વસ્થની વ્યાખ્યા. વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (W.H.O.) મુજબ આરોગ્યની વ્યાખ્યા.
- આહારની વ્યાખ્યા અને તેની પ્રકારો (આશિત, પીત, લેહ્ય અને ખાદિત). આહાર પરિણામકાર ભાવ. આહારવિધી વિશેષાયતન.
- માત્રાશનનું મહત્વ – લઘુ અને ગુરુ આહારની માત્રા, હીન માત્રા અને અતિમાત્રાના પરિણામો. સમાશન, અધ્યાશન, વિશમશન વગેરેનો જ્ઞાન. અનુપાન અને તેનું મહત્વ. સંતુલિત આહારની સંકલ્પના.
- નિદ્રા (ઉંઘ), તેના પ્રકારો અને આરોગ્યમાં તેનું મહત્વ. દિવસમાં ઊંઘવાનું નિષેધ. બ્રહ્મચર્ય અને તેનું મહત્વ. વિવિધ ઋતુઓ મુજબ મૈથુન ક્રિયાનો સૂચન.
- દિનચર્યાનો સ્વસ્થવૃત્તમાં મહત્વ. અભ્યંગ અને તેનું નિષેધ, વ્યાયામ અને તેનું નિષેધ, દેહમર્દન, ઉદ્વર્તન, સ્નાન અને તેની ગુણધર્મો તથા નિષેધો.

- દેશની કલ્પના, તેના પ્રકારો (જાંગલ, સાધારણ અને અનુપ). કાળની કલ્પના અને તેનો વિભાજન – સ્વાંસતર, અયન (ઉત્તરાયણ અને દક્ષિણાયણ), ઋતુઓ (શિશિર, વસંત, ગ્રીષ્મ, વર્ષા, શરદ અને હેમંત). ઋતુસંધિની સંકલ્પના અને રોગોમાં તેનું મહત્વ.
- ધારણિય અને અધીારણિય વેગોની કલ્પના અને આરોગ્યમાં તેનો મહત્ત્વ. આચાર રસાયનની સંકલ્પના.
- રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમો જેમ કે પલ્સ પોલિયો, મલેરિયા, ક્ષયરોગ, કુષ્ઠરોગ વગેરે. આપત્તિ વ્યવસ્થાપનમાં પેરા–મેડિકલ સ્ટાફની ભૂમિકા.

૩. રચના શરીર (૦૫ પ્રશ્નો ,૦૫ ગુણ)

- શરીર અને શારિરાની વ્યાખ્યા, ગર્ભશરીર અને ગર્ભોત્પત્તિ. પંચમહાભૂત, તેમના ગુણધર્મો અને દેહઉત્પત્તિમાં તેમની ભૂમિકા. શાડંગ શરીર (સત્કાયા અંગો).
- કોષ્ઠ અને કોષ્ઠાંગોની વ્યાખ્યા. પાચનતંત્રની સામાન્ય રચના.
- હૃદયતંત્ર (કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર સિસ્ટમ) – હૃદય જેવી રચનાઓની સામાન્ય જ્ઞાન. શિરા (વેઇન્સ), ધમનીઓ (આર્ટરીઝ) અને સ્ત્રોતસ (ચેનલો)નું જ્ઞાન. રક્ત અને તેના ઘટકોનું અધ્યયન.
- શ્વસનતંત્ર (ફેફસા અને શ્વાસનળી)ની સામાન્ય રચના.
- મૂત્રતંત્ર – કિડની, યૂરેટર અને યૂરીનરી બ્લેડર જેવી રચનાઓ, મૂત્ર અને તેના ઘટકો વિશે અધ્યયન.
- પુરુષ અને સ્ત્રી પ્રજનન અંગોની રચના – વૃષણ અને લિંગ, ગર્ભાશય, યોનિ અને અંડાશય.
- કેન્દ્રિય તંત્રિકા તંત્ર (Central Nervous System) વિશેનો સામાન્ય પરિચય.
- ઇન્દ્રિયો – આંખ, કાન, નાક, ત્વચા અને જીભના અંગો વિશેનું જ્ઞાન.
- દશવિધ પ્રાણાયતન અને મર્મો – અને તેમનું મહત્વ.

૪. ક્રિયા શરીર (૦૫ પ્રશ્નો ,૦૫ ગુણ)

- દોષની વ્યાખ્યા અને તેના પ્રકારો, શરીરમાં તેનો સ્થાનો અને સામાન્ય કાર્ય. દોષોની દુષ્ટિના કારકો. દોષ પ્રકોપ કાળ અને ઋતુ અનુસાર દોષ શોધનનું મહત્વ. દોષ સંયોગ જેવી કે સંસર્ગ અને સન્નિપાતની કલ્પના.
- ધાતુની વ્યાખ્યા, તેના પ્રકારો અને ઉપધાતુ. ધાતુ ઉત્પત્તિ ક્રમ. ઓજસની કલ્પના અને તેનું મહત્વ.
- મલની વ્યાખ્યા, તેના પ્રકારો, કર્મ અને મહત્વ. ધાતુમલનું જ્ઞાન.
- દોષ–દૂષ્ય સમૂર્ચ્છન અને રોગોમાં તેનું મહત્વ. દોષોની ગતિ જેવી કે ક્ષય, વૃદ્ધિ અને સામ્ય; અસામાન્ય અવસ્થામાં તેમના લક્ષણો અને કાર્ય. ધાતુક્ષય અને ધાતુવૃદ્ધિના લક્ષણો.
- સ્રોતસ – દુષ્ટિના કારકો અને દુષ્ટિના લક્ષણો.
- કોષિકા અને ઉત્તકનો મૂળભૂત અભ્યાસ. રક્ત અને તેના ઘટકો, રક્ત સંચાર, શ્વાસક્રિયા, મૂત્રવિસર્જન વગેરેની પ્રક્રિયાઓ.
- ઇન્દ્રિયોની વ્યાખ્યા, ઇન્દ્રિયાર્થ, ઇન્દ્રિય અધિષ્ઠાન, જ્ઞાનેન્દ્રિય અને કર્મેન્દ્રિય.
- પાચનની સામાન્ય ક્રિયા – ગ્રહણી અને તેનું મહત્વ, અગ્નિ અને તેના પ્રકારોની કલ્પના.
- કોષ્ઠ અને તેના પ્રકારો.
- પ્રકૃતિ અને તેના પ્રકારોની કલ્પના. વિવિધ શરીરપ્રકૃતિના લક્ષણો.

૫. ઔષધ નિર્માણના સિદ્ધાંત (૧૫ પ્રશ્નો ,૧૫ ગુણ)

➢ **દ્રવ્યગુણ**

- દ્રવ્ય લક્ષણ, પંચમહાભૌતિક નિષ્પત્તિ, ઔષધત્વદ્રવ્ય પ્રાધાન્યતા.
- દ્રવ્યગુણવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા અને તેનું મહત્વ.
- દ્રવ્ય, ગુણ, કર્મ, રસ, વીર્ય, વિપાક, પ્રભાવ અને નીચેની જેવી પરિવાષાઓનું સંક્ષિપ્ત જ્ઞાન:
  ત્રિફળા, ત્રિકટુ, લઘુપંચમૂળ, બૃહત્પંચમૂળ, દશમૂળ, ત્રિણપંચમૂળ, વલ્લીપંચમૂળ, ત્રિજાટક, ચતુર્જાટક, ત્રિકંટક, પંચપલ્લવ, પંચકોલ, શડુશણ, ચતુરુષણ, જીવનીય ગણ, પંચગવ્ય.
  આરૂય ઔષધનું ઉદાહરણો સહિત જ્ઞાન અને ચિકિત્સોપયોગી આહાર વર્ગ.

- **ફાર્માકોગ્નોશી (પદાર્થવિજ્ઞાન)**
- વ્યાખ્યા, ક્ષેત્ર, શ્રેણીકરણ અને ક્રૂડ ડ્રગ્સનો નિયમિત અભ્યાસ. ઓળખ, સંગ્રહ, સંભાળ અને ગુંગળું, શતાવરી, અશ્વગંધા, ઘૃતકુમારી, હરિતકી, વિભીતક, આમળા વગેરે જેવી સામાન્ય ઔષધીય વનસ્પતિઓની ખેતી વિશે સામાન્ય જ્ઞાન.
- **ફાર્માકોલોજી (ઔષધવિજ્ઞાન)**
- પરિચય, વ્યાખ્યા અને ક્ષેત્ર તેમજ સામાન્ય ફાર્માકોલોજીના સિદ્ધાંતો. નીચેના વિષયક સંક્ષિપ્ત જ્ઞાન: CNS ડિપ્રેસન્ટ્સ, સેડેટિવ્સ, એન્ટિપાયરેટિક્સ, પેનનાશક, મિરગીની દવાઓ, હાઈપરટેન્શન માટેની દવાઓ, બ્લડ થિનર્સ, હીમોપોયેટિક દવાઓ, બ્રોન્કોડાયલેટર્સ, એક્સપેક્ટોરન્ટ્સ, પાચનક્ષમતા વધારતી દવાઓ, એન્ટાસિડ્સ, લેક્સેટિવ્સ, મૂત્રપ્રેરક દવાઓ, મધુમેહનિવારક દવાઓ, સ્ટેરોઇડ્સ, કોન્ટ્રાસેપ્ટિવ્સ, એન્ટીબાયોટિક્સ.
- દવાઓના આપવાના માર્ગો (Route of Administration), ઔષધસેવન સમય (ઔષધસેવન કાળ), અનુપાન અને તેનો મહત્વ, દવાઓની માત્રા નિર્ધારણ (પોઝોલોજી).
- **ઔષધ નિયંત્રણ**
- Drugs & Cosmetic Act, 1940 અને Drugs & Magic Remedies Act, 1945 નું અવલોકન.
- દવા નિયંત્રણ ક્ષેત્રમાં થયેલ નવી પ્રગતિઓ (આયુર્વેદ ક્ષેત્રે).

૬. દ્રવ્યગુણ (Dravyaguna) – (૧૫ પ્રશ્નો ,૧૫ ગુણ)

1. આયુર્વેદિક સિદ્ધાંતો આધારે દ્રવ્યોનો વર્ગીકરણ:

a) ભૌતિક રચના આધારે (Bhoutika Sanghatana):
જેમ કે પાર્થિવ દ્રવ્યો (પૃથ્વી તત્વ આધારિત), આગળવાળા તત્વો મુજબ.

b) યોનિભેદ આધારે (Yonibheda):

- **જંગમ દ્રવ્ય (Jangama):** પશુપદાર્થી (ઉદાહરણ: દુધ, ઘી, માખન)
- **ઔદ્ભિદ દ્રવ્ય (Aoudbhida):** વનસ્પતિમૂલક દ્રવ્ય
- **ભૌમ દ્રવ્ય (Bhouma):** ખનિજ આધારિત દ્રવ્યો

c) ઉપયોગ આધારે (Prayoga Bheda):

- ઔષધીય દ્રવ્ય
- આહાર દ્રવ્ય

d) રસભેદ આધારે (Rasabheda):

- મધુરસ્કંદ
- આમ્લસ્કંદ
- કટુસ્કંદ
- તિક્તસ્કંદ
- કષાયસ્કંદ

e) વિપાકભેદ આધારે (Vipaka Bheda):

- મધુર વિપાક
- આમ્લ વિપાક
- કટુ વિપાક

f) વીર્યભેદ આધારે (Veerya Bheda):

- શીત વીર્ય
- ઉષ્ણ વીર્ય

g) દોષકર્મ આધારે (Dosha Karma Bheda):

- વાતશામક, પિત્તશામક, કફશામક
- દોષકોપક
- સ્વસ્થહિતકારી

h) કર્માત્મક વર્ગીકરણ (Pharmacological Classification):

- જીવનીય
- બૃહણીય
- લેખનિય
- ભેદનિય
- દીપનિય
- શુક્રજનન વગેરે

---

2. નીચે આપેલ ઔષધિઓનું અભ્યાસ

(વર્ગીકરણ, લેટિન નામ, કુટુંબ, સ્થાનિક નામ, પર્યાયશબ્દો, વનસ્પતિ વર્ણન, જાતિઓ, વનસ્પતિ સ્થળ, રાસાયણિક ઘટકો, ગુણધર્મો, દોષકર્મ, ક્રિયાઓ, ઉપયોગો, ઉપયોગી ભાગ, માત્રા, યોગો, વિકલ્પ અને ભેળસેળ):

1. અર્દ્રક
2. અપામાર્ગ
3. અર્જુન
4. ધતૂરા
5. એલા
6. ગોક્ષુર
7. જટામાંસી
8. કુટજ
9. ખદિર
10. ગુલ્વેલ (ગુડૂચી)
11. ભૂમ્યામલકી
12. અશ્વગંધા
13. ગુંગળું
14. નિર્ગુંડી
15. અર્ક
16. ચંદન
17. નિમ્બ
18. આમળકી
19. ચિત્રક
20. મરીચ
21. અશોક
22. હરિતકી
23. બલા
24. બિલ્વ

25. ભૃંગરાજ
26. હરીદ્રા
27. જ્યોતિષમતી
28. જાંબુ
29. મદનફળ
30. પરીશ
31. પુનર્નવા
32. પીપ્પલી
33. વાચા
34. રોહીતક
35. શાલમલી
36. વિભીતકી
37. લસણ (રસોન)
38. સુદર્શન
39. લોધ્રા
40. શિરિષ
41. તુલસી
42. વિડંગ
43. શતાવરી
44. ત્વક
45. કરંજ
46. ઉદુંબર
47. યષ્ટિમધુ
48. ઘૃતકુમારી (કુમારી)
49. વંશ
50. આરગવધ

૩. પ્રાણીઓમાંથી પ્રાપ્ત થતી દવાઓ અંગે સંક્ષિપ્ત જ્ઞાન (કસ્તૂરી, મૃગશૃંગ, પ્રવાળ, ભૂનાગ, ગંધમાર્જાર વીર્ય, શંખ, શંબુક, શુક્તિ, ઈન્દ્રગોપ વગેરે).

૪. ઔષધ દ્રવ્યોના દ્યુવીકરણ (સ્ટાન્ડર્ડાઈઝેશન) અંગે સંક્ષિપ્ત જ્ઞાન અને દ્યુવીકરણ માટેના પરિમાણો (જેમ કે – TLC, મૂલ્ય (Ash Value) વગેરે).

૫. કેટલીક વિષકારી દવાઓ જેવી કે વત્સનાભ, ભલ્લાતક, ભંગા, અહિફેન, ગુંજ, કુપીલુ, જયપાલ, ધત્તૂરા વગેરેના શુદ્ધિકરણ અંગે સંક્ષિપ્ત જ્ઞાન.

૭. રસશાસ્ત્ર (૧૫ પ્રશ્નો ,૧૫ ગુણ)

- **રસ શાસ્ત્ર**

- રસશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા. રસ, મહારસ, ઉપરસ, સામાન્ય રસ, ધાતુ, ઉપધાતુ વગેરે વિષે સંક્ષિપ્ત જ્ઞાન.
- પરિભાષા અને તેનું મહત્વ. શોધન, મારણ, ભાવન, આવાપ, નિર્વાપ, ધન્વંતરી ભાગ, રુદ્રભાગ વગેરે.
- યંત્રો અને તેમની ઉપયોગિતાનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન જેમ કે – દોલા યંત્ર, ડમરૂ યંત્ર, ખલ્વ યંત્ર, ત્રિવિધ પટન યંત્ર, વિદ્યાધર યંત્ર વગેરે.
- પુટો અને તેમનો ઉપયોગ જેમ કે – ગજપુટ, મહાપુટ, લઘુપુટ, વરાહપુટ, કુક્કુટપુટ વગેરે.
- મુષા વિષે સંક્ષિપ્ત જ્ઞાન – સામાન્ય મુષા, પક્વ મુષા, વજ્ર મુષા વગેરે અને ચૂલિકા (અંગારકોષ્ઠી).
- આધુનિક તાપમાન ઉપકરણો જેમ કે – ઈલેક્ટ્રિક સ્ટોવ, હિટિંગ મેન્ટલ, ગેસ સ્ટોવ વગેરે તથા તેમના પ્રકારો અને ઉપયોગ.

- **રસ શબ્દ નિરુક્તિ, પર્યાયવાચી, સ્થાન, ગ્રાહ્ય પારદ લક્ષણ, પારદ દોષો, પારદ સામાન્ય શોધન, તથા પારદ મૂર્છના વિશે જ્ઞાન ઉદાહરણ સહિત. હિંગુલોત્થ પારદ નિષ્કાસન વિધિ અને તેનો મહત્ત્વ.**
- **રસૌષધિઓનો વર્ગીકરણ**
  (અ) ખલિયારી રસયોગ – ઉદાહરણ: ત્રિભુવનકીર્તિ રસ
  (બ) પર્પટી રસયોગ – ઉદાહરણ: રસપર્પટી
  (ક) કુપિપાક્વ રસ – ઉદાહરણ: રસસિંદૂર
  (ડ) પોટ્ટલી રસયોગ – ઉદાહરણ: હેમગર્ભ પોટ્ટલી રસ, સિદ્ધ માલચદ્ધ્વજ અને તેમનું મહત્વ.
- **મહારસ, ઉપરસ, સાધારણરસ, ધાતુ, ઉપધાતુ, રત્ન, ઉપરત્ન, સુધા, શિખાતા વર્ગ વિશે સામાન્ય જ્ઞાન. શોધન અને મારણ વિધિ, માત્રા અને આયુર્વેદિક યોગોમાં તેનો ઉપયોગ.**
- **ઔષધ યોગ જ્ઞાનમ્ – નીચે આપેલા યોગોની ઘટકો અને તેમનું પ્રમાણ, તૈયારીની રીત, માત્રા, અનુપાન અને સૂચનાઓ:**

- આરોગ્યવર્ધિની વટી
- હિંગુલેશ્વર રસ
- સંજીવની વટી
- કસ્તૂરીભૈરવ રસ
- ત્રિભુવનકીર્તિ રસ
- હૃદ્યારણ્ય રસ
- ચંદ્રપ્રભા વટી
- શ્વાસકુઠાર રસ
- સુતશેખર રસ
- કામદૂધા રસ
- ઇચ્છાભેદી રસ
- સમામૃત લોહ
- ગંધક રસાયન
- પ્રવાળપંચામૃત રસ
- વસંતકુસુમાકર
- રસસિંદૂર
- રસપર્પટી
- શ્વેત પર્પટી
- મકારદ્ધ્વજ રસ
- કૃમિમુદ્ગર રસ

૮. ચિકિત્સાનો સામાન્ય પરિચય (૧૦પ્રશ્નો ,૧૦ ગુણ)

- **નિદાન અને કાય ચિકિત્સા:**

- નિદાનની વ્યાખ્યા, પંચ નિદાન વિશે સંક્ષિપ્ત માહિતી, વ્યાધિની વ્યાખ્યા.
- વ્યાધિનો વર્ગીકરણ, વ્યાધિની સાધ્યતા અને અસાધ્યતા.
- ચિકિત્સાની વ્યાખ્યા, ચિકિત્સા ચતુષ્પાદ, ચિકિત્સાના પ્રકારો, ચિકિત્સાનો વર્ગીકરણ – શોધન અને શમન ચિકિત્સા.
- રોગીની તપાસ: અષ્ટવિધ પરીક્ષા, બ્લડ પ્રેશર, તાપમાન, નાડી દર અને શ્વાસોશ્વાસ દરનું નિરીક્ષણ.
- રસાયન અને વાજીકારણ વિશે સામાન્ય વિચાર.

- **શલ્ય અને શાલાક્ય:**

- શલ્ય તંત્રની વ્યાખ્યા, અષ્ટવિધ શલ્ય કર્મ વિશે સામાન્ય માહિતી અને તેનો ઉપયોગ.
- પરાશલ્ય પ્રક્રિયાઓ જેવી કે રક્તમોક્ષણ, અગ્નિકર્મ અને ક્ષાર કર્મ વિશે સંક્ષિપ્ત જાણકારી.
- શાલાક્ય તંત્રની વ્યાખ્યા અને તે સંબંધિત રોગોની સામાન્ય જાણકારી જેમ કે: અક્ષિ રોગ, કર્ણ રોગ, નાસા રોગ, શિરોઘાત અને મુખ રોગ.

➢ **સ્ત્રી રોગ – પ્રસૂતિ તંત્ર અને કૌમારભૃત્ય:**

- પ્રસૂતિ તંત્ર અને સ્ત્રી રોગનો સામાન્ય પરિચય, રાજસ્રાવ (માસિક ચક્ર) અંગે માહિતી.
- રક્તપ્રદર, શ્વેતપ્રદર, યોનિવ્યાપદ જેવા રોગોની માહિતી.
- ગર્ભિણી અને ગર્ભિણી ચાર્યા અંગે માહિતી, સુતિક કાળ અને સુતિક પરિચાર્યાનો વિચાર.
- કૌમારભૃત્યની વ્યાખ્યા, વય વિશે વિચાર, બાળકોમાં દવાઓના માત્રાનું જ્ઞાન.
- રસીકરણ અને તેના શેડ્યુલ અંગે માહિતી.
- માતા અને બાળક આરોગ્ય સંબંધિત સરકારના કાર્યક્રમો, કુટુંબ નિયોજન માટે ગર્ભનિવારકના ઉપયોગ અંગે માહિતી.

➢ **અગદ તંત્ર અને વ્યવહાર આયુર્વેદ:**

- અગદ તંત્ર (વિષવિદ્યા) અને વિષાની વ્યાખ્યા.
- વિષના પ્રકારો: સ્થાવર અને જંગમ વિષા, તેમજ વિષના ગુણો.
- વિષદાતા (વિષ આપનાર) ના લક્ષણો, ભોજનમાં વિષની ઓળખ માટેની પદ્ધતિઓ.
- વિષનું પ્રભાવ (લક્ષણો અને સંકેતો), વિષગતિ.
- વિષ સાથે સંબંધિત કાનૂની નિયમો: પોઇઝન એક્ટ – 1919, ડેન્જરસ ડ્રગ એક્ટ – 1930.
- વ્યવહાર આયુર્વેદનો પરિચય અને વ્યાખ્યા, મેડિકલ એથિક્સ (નૈતિકતા) નો સંહિતા.

૯. ભૈષજ્ય કલ્પના (૧૫ પ્રશ્નો ,૧૫ ગુણ)

➢ **ભૈષજ્ય કલ્પના:**

- ભૈષજ્ય કલ્પનાની વ્યાખ્યા અને તેના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો જેમ કે પરિભાષા, માન, પંચવિધ કવથ કલ્પના, અનુક્ત અને વિશેષોક્ત દ્રવ્યોનો ગ્રહણ.
- દ્રવ્યસ્થિત રસ, ગુણ, વીર્ય, વિપાક, પ્રભાવ વગેરે અંગેનું જ્ઞાન.
- પ્રાચીન સાધનો વિશે જાણકારી જેમ કે ખલ્વ યંત્ર, અર્ક યંત્ર, પાતન યંત્ર વગેરે.
- ઔષધ દ્રવ્યોના સંકલન, સંગ્રહ, સંરક્ષણ માટેના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો અને રીતો.
- શુષ્ક, આર્દ્ર અને દ્રવ ઔષધિઓ લેવાની રીતો. ગ્રાહ્યતાઅગ્રાહ્યતા–, નવ અને પુરાણ દ્રવ્યોના ગ્રહણ માટેના નિયમો.

➢ **ભૈષજ્ય કલ્પનાનું ઈતિહાસ, ક્રમબદ્ધ વિકાસ અને મૂળભૂત સિદ્ધાંતો.**

- શાસ્ત્રોક્ત પદ્ધતિથી તૈયારીની રીત, ઘટકો, સામાન્ય માત્રા અને પંચવિધ કશાય કલ્પના તથા ઉપકલ્પનાઓના દરેક પ્રકારના એક કે બે ઉદાહરણો :
  સ્વરસ (દ્રવ્યોનો રસ) – તુલસી સ્વરસ, આર્દ્રક સ્વરસ
  કલ્ક (દ્રવ્યોનો પેસ્ટ) – નિમ્બ કલ્ક, લસણ કલ્ક
  ક્વાથ (કાઢો) – ત્રિફળા ક્વાથ, પુનર્નવાષ્ટક ક્વાથ
  હિમ (થંડો કઢાવેલું જળાવલિ) – ધાન્યકાદિ હિમ, સરીવાદિ હિમ
  ફાંટ (ગર્મ જળાવલિ) – પંચકોલ ફાંટ, યષ્ટિમધુ ફાંટ.
- ખલ્વ યંત્ર, અર્ક યંત્ર, પાટન યંત્ર, ડિસઇન્ટિગ્રેટર, પલ્વરાઇઝર, મિક્સર, ગ્રાઇન્ડર, એજ રનર, એન્ડ રનર, બૉલ મિલ મશીન, સીવ શેકર, ગ્રેન્યુલેટર, ટેબ્લેટિંગ મશીન, ગોળી બનાવવાની મશીનો, કોટિંગ અને પોલિશિંગ પૅન, કૅપસ્યુલ ભરવાની મશીન, ડ્રાયર, મફલ ફર્નેસ, હૉટ એર ઓવન, ડીહ્યુમિડિફાયર વગેરે જેવા પ્રાચીન અને આધુનિક સાધનોનું જ્ઞાન.
- માન – પૌતવ, દ્રવ્ય અને પેય્ય માનની પ્રાચીન અને આધુનિક પદ્ધતિઓનો અભ્યાસ. (માપન એકમો)
- **સાવિર્યતાવધિ** (શેલ્ફ લાઇફ) ની સંકલ્પના, ઔષધીઓના સ્થિરીકરણ, એન્ટીઓક્સિડન્ટ્સ, પ્રિઝર્વેટિવ્સ અને સ્ટેરિલાઇઝેશન.

- ફાર્માકોપીયાનું પરિચય, ખાસ કરીને ભારતીય આયુર્વેદિક ભેષજ્ય સંહિતા અને આયુર્વેદિક ફોર્મ્યુલરી ઑફ ઇન્ડિયા (AFI) ની વિશિષ્ટ ચર્ચા સાથે.
- માનકીકરણ અને વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં તેનું મહત્વ, તમામ કલ્પનાઓ માટે માનકીકરણના પરિમાણો.

➢ **પ્રમથ્ય – (મુસ્તાદિ પ્રમથ્ય), ઔષધ સિદ્ધ પાનીય (ષડંગ પાનીય), તાર્દુલોદક, લક્ષારસ, મન્થ (ખજુરાદિ મન્થ), પાનક – (છિંચા પાનક), અર્ક (વિદાહન) – પુદીના અર્ક, રસક્રિયા (બબ્બુલુ રસક્રિયા), ફણિત,અવલેહ – ચ્યવનપ્રાશાવલેહ્ય, ક્ષીરપાક – (અર્જુન ક્ષીરપાક), સત્વ (ગુડુચી સત્વ), ગુગ્ગુલુ કલ્પના – (ત્રિફળા ગુગ્ગુલુ), મસી કલ્પના (ત્રિફળા મસી), લવણ કલ્પના (નારિકેલ લવણ)**

- ચૂર્ણ કલ્પના – (કદન પ્રક્રિયા, તેનો હેતુ અને અસરકારક ઘટકો, કદનની પદ્ધતિઓ, કદના આધારે જુદાકરણ, છાણવાના આધારે જુદાકરણ. પાવડર્સ માટેના ઑફિશિયલ ધોરણો, સેડિમેન્ટેશન પદ્ધતિઓ), ઉદાહરણ: હિંગવષ્ટક ચૂર્ણ, સીતોપલાદિ ચૂર્ણ
- વટી કલ્પના – વર્તિ, ગુટિકા વગેરે (આધુનિક દૃષ્ટિએ ટેબ્લેટ્સ અને કેપ્સ્યુલ્સ, સપોઝિટરીઝ) ઉદાહરણ: ચિત્રકાદિ વટી, સંજીવની વટી, ચંદ્રોદય વર્તિ
- સ્નેહ કલ્પના – (ઔષધિ યુક્ત તેલ અને ઘી) તૈયારીની પદ્ધતિનું જ્ઞાન, સ્નેહ સિદ્ધિ લક્ષણ, માત્રા, સ્નેહ કલ્પનોના લાભ વગેરે. ઉદાહરણ: જત્ત્યાદિ તૈલ, ત્રિફળા ઘૃત
- સંધાન કલ્પના – (ફર્મેન્ટેડ તૈયારી) ફર્મેન્ટેશન તૈયારીનું મહત્વ, આસવ–અરિષ્ટની સામાન્ય તૈયારી પદ્ધતિ, ફર્મેન્ટેશન શરૂ અને પૂર્ણ થવાની ચકાસણી, માત્રા અને શેલ્ફ લાઈફ. ઉદાહરણ: દશમૂળારિષ્ટ, કુમારાસવ
- પથ્ય કલ્પના – (આહારની તૈયારી) પથ્યાપથ્યનો સંકલ્પ, મંડ, પેય, વિલેપિ, અન્ન, ભક્ત, ઓદન, યૂષ, કૃશાર, માંસારસ, રાગ, શાડવ, દધિ, તક્ર, ઉદાસ્વિત, મથિત વગેરે
- લેપ કલ્પના – લેપના પ્રકારો, તૈયારી પદ્ધતિ, ઉપયોગ (હેબલ એપ્લિકેશન) ઉદાહરણ: દશાંગ લેપ
- સિક્ત તૈલ, મલ્હાર, ઉપનાહ અને અન્ય કલ્પનાઓ – (ઑઇન્ટમેન્ટ, પોલ્ટિસ વગેરે) તૈયાર કરવાની પદ્ધતિ: ગંધકાદ્ય મલ્હાર, સર્જારસ મલ્હાર, અતસિ ઉપનાહ, શતધૌત ઘૃત
- ક્ષાર કલ્પના – પ્રકારો, અપામાર્ગ ક્ષારની તૈયારી પદ્ધતિ, ક્ષાર સૂત્રની સામાન્ય તૈયારી પદ્ધતિ
- ઓઇન્ટમેન્ટ, ક્રીમ, જેલ, લોશન, શેમ્પૂ, સાબુ, લિનિમેન્ટ વગેરેનો સંક્ષિપ્ત પરિચય
- અર્ક કલ્પના – અજમોદ અર્ક જેવી અર્કોની તૈયાર કરવાની પદ્ધતિ, ઉપયોગ, શેલ્ફ લાઈફ વગેરે

૧૦. ફાર્મસી મેનેજમેન્ટ (૧૦ પ્રશ્નો ,૧૦ ગુણ)

➢ **દ્રવ્ય ઉત્પાદન એકમ**

- આયુર્વેદમાં ભૈષજ્યાગાર/રસશાળા ની કલ્પના
- દવા ઉત્પાદન એકમ, આયુર્વેદિક ફાર્માસ્યુટિકલ ઉદ્યોગો માટે WHO માર્ગદર્શિકાઓના આધારે GMP જરૂરિયાતો, વ્યવહારક્ષેત્ર, જરૂરિયાતો, સ્થળવ્યવસ્થા, સહાયક ક્ષેત્રો, સંગ્રહ ક્ષેત્રો, વજન ક્ષેત્રો, ઉત્પાદન ક્ષેત્રો, ગુણવત્તા નિયંત્રણ ક્ષેત્રો
- ફાર્મસીમાં જરૂરી કર્મચારીઓ જેમ કે પરીચારક, દ્રવ્ય રક્ષક, પાકકર્મદ્ન; કાચા દ્રવ્યોનો સંગ્રહ, આધુનિક ફાર્મસીઓની યોજના, ફાર્મસી બાંધકામ માટે આદર્શ યોજના. ભલામણ કરેલ પુસ્તકોની યાદી: આયુર્વેદિક ફોર્મ્યુલરી ઓફ ઈન્ડિયા (AFI), ચરક સંહિતા, ભૈષજ્ય રત્નાવલી, શારંગધર સંહિતા, ભાવ પ્રકાશ નિઘંટુ
- ભલામણ કરેલ મશીનોની યાદી: પલ્વરાઈઝર, ટેબલેટ મેકિંગ મશીન, ગ્રેન્યુલેટર, ડિઇન્ટિગ્રેટર, છટણીયંત્ર અને શેકર, મિક્સર અને ગ્રાઈન્ડર, એજ રનર, એન્ડ રનર, બોલ મિલ મશીન, કોટિંગ અને પોલિશિંગ પેન, કેપ્સ્યુલ ભરણ મશીન, મફલ ફર્નેસ વગેરે; અને ગુણવત્તા નિયંત્રણ માટેના સાધનો: ટી.એલ.સી., રેફ્રેક્ટોમીટર, ટેબલેટ ડિઇન્ટિગ્રેશન મશીન વગેરે
- દસ્તાવેજીકરણ, બેચ પ્રક્રિયા રેકોર્ડ્સ, ધોરણ કાર્યપદ્ધતિઓ (SOPs) અને રેકોર્ડ્સ
- ઉત્પાદન દરમિયાન સારી કામગીરી પદ્ધતિઓ, ક્રોસ–કન્ટેમિનેશન અને બેક્ટેરિયલ કન્ટેમિનેશનથી બચાવ, પૂર્ણ થયેલ ઉત્પાદનો, નકારાતમક, પુનઃપ્રાપ્તિ થયેલ, પુનઃપ્રક્રિયિત અને પુનઃકાર્યરત દ્રવ્યો, સંદર્ભ નમૂનાઓ અને ધોરણો
- ગુણવત્તા નિયંત્રણ માટે સારી પદ્ધતિઓ, સ્થિરતા અભ્યાસ, લાયકાત અને માન્યતા
- કાર્યકર્તાઓની સ્વચ્છતા, આરોગ્ય, વસ્ત્રો, સફાઈ અને ઔદ્યોગિક આરોગ્ય સેવાઓ
- લેબલ, પેકેજિંગ સામગ્રી, બારકોડિંગ

- દવા લાઇસેન્સિંગ અધિકારી અને ફાર્માસી સંબંધિત ઔષધો અને કોસ્મેટિક અધિનિયમ. ફાર્માસી અધિનિયમ – 1948, દવા અને જાદુઈ ઉપચાર અધિનિયમ, ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમ (CPA) નો પરિચય, નાર્કોટિક ડ્રગ્સ પ્રોટેક્શન (NDP) અધિનિયમ નો પરિચય
- દવા દેખરેખ

➢ **હોસ્પિટલ અને ક્લિનિકલ ફાર્મસી:**

- વ્યાખ્યા
- હોસ્પિટલ ફાર્માસ્યુટિકલ સેવાઓના કાર્ય અને ઉદ્દેશ્યો
- સ્થાન, લેઆઉટ, સામગ્રી અને માનવોના પ્રવાહનો ફ્લો ચાર્ટ
- હોસ્પિટલ ફાર્માસિસ્ટ માટે જરૂરી લાયકાતો અને ક્ષમતા

➢ **હોસ્પિટલમાં દવાઓનું વિતરણ પ્રણાલી:**

- આઉટપેશન્ટ સેવાઓ અને કતાર પદ્ધતિ
- ઇનપેશન્ટ સેવાઓ –
    - સેવાઓના પ્રકાર
    - યુનિટ ડોઝ સિસ્ટમની વિસ્તૃત ચર્ચા
    - ફ્લોર વોર્ડ સ્ટોક સિસ્ટમ
    - સેટેલાઈટ ફાર્મસી સેવાઓ
    - સેન્ટ્રલ સ્ટેરાઈલ સર્વિસિસ
    - બેડસાઈડ ફાર્મસી

➢ **દવા માહિતી સેવા અને દવા માહિતી બુલેટિન**
➢ **પ્રિસ્ક્રિપ્શન:**
    - પ્રિસ્ક્રિપ્શન વાંચવાની અને સમજવાની સમજ
    - લેટિન ભાષાના સામાન્ય શબ્દો
    - આધુનિક પ્રિસ્ક્રાઇબિંગ પદ્ધતિઓ
    - મેટ્રિક પદ્ધતિનો અપનાવ
    - દવા વિતરણમાં લાગતી ગણતરીઓ
    - પ્રિસ્ક્રિપ્શનમાં અસંગતતાઓ)Incompatibilities)
➢ **આયુર્વેદિક દવાઓના વિતરણમાં જ્ઞાન**
    જેવી કેઆસવ :, અરિષ્ઠ, ભસ્મ, ચૂર્ણ, તેલ, ઘૃત, ટેબલેટ્સ, કેપ્સ્યુલ્સ અને કવથ માટેના મૂળ દ્રવ્યો
    - **ડ્રગ ઈન્ટરએક્શન (દવા પ્રતિક્રિયા)**
    - વ્યાખ્યા અને પરિચય
    - ક્રિયાની રીત
    - દવા – દવા પ્રતિક્રિયા
    - દવા– ખોરાક પ્રતિક્રિયા
➢ **અનિચ્છનીય દવા પ્રતિક્રિયાઓ)Adverse Drug Reaction)**
➢ **દવા પર આધારિતતા, દવા દુરુપયોગ, નશીલી દવાઓ અને તેનો ઉપચાર તથા સમસ્યાઓ**
➢ **કમ્પ્યુટરના જ્ઞાનનો ઉપયોગ:**
    - કમ્પ્યુટર પરિચય
    - Windows એપ્લિકેશન્સ :Word, Excel, PowerPoint
    - ફાર્મસીમાં ઉપયોગમાં લેવાતાં વિવિધ સોફ્ટવેર
➢ **હોસ્પિટલ અને રીટેઇલ ફાર્મસીમાં:**
    - રેકોર્ડ જાળવણી
    - ઇન્વેન્ટરી નિયંત્રણ
    - દવા મોનીટરિંગ
    - દવા માહિતી
    - ડેટાનું સંગ્રહ અને પુનઃપ્રાપ્તિ

ખાસ નોંધ:

(૧) **Part-A** ના પ્રશ્નો ગુજરાતી અને અંગ્રેજી ભાષામાં રહેશે.

(૧) ભારતનું બંધારણ અને વર્તમાન પ્રવાહોના પ્રશ્નો ગુજરાતી અને અંગ્રેજી ભાષામાં રહેશે.
(૨) ગુજરાતી કોમ્પ્રિહેન્શનના પ્રશ્નો માત્ર ગુજરાતી ભાષામાં રહેશે.
(૩) અંગ્રેજી કોમ્પ્રિહેન્શનના પ્રશ્નો માત્ર અંગ્રેજી ભાષામાં રહેશે.

(૨) **Part-B** માટે ભાષા નીચે મુજબ રહેશે.

(૧) શૈક્ષણિક લાયકાતને સંબંધિત વિષય અને તેની ઉપયોગીતાને લગતા પ્રશ્નો ગુજરાતી અને અંગ્રેજી ભાષામાં રહેશે.

(૩) સંબંધિત મુદ્દા (**Topic)** સામે દર્શાવેલા ગુણ ઉમેદવારોની જાણકારી માટેના સૂચિત ગુણ છે. મંડળ દ્વારા જરૂર જણાયે સંજોગોવસાત તેમાં સામાન્ય ફેરફારને અવકાશ રહેલો છે. જે માટે મંડળ કોઈપણ જાતનું કારણ આપવા બંધાયેલ નથી.

(૪) અભ્યાસક્રમનું ગુજરાતી ભાષાંતર ઉમેદવારોની સમજણ માટે છે. ભાષાંતરના અર્થઘટનના કિસ્સામાં અંગ્રેજી અભ્યાસક્રમમાં દર્શાવેલ બાબતો આખરી ગણવાની રહેશે.

(૫) પરીક્ષાના પ્રશ્નો ગુજરાતી અને અંગ્રેજી એમ બંન્ને ભાષામાં હોય ત્યારે તેવા પ્રશ્નોમાં જો અર્થઘટન અંગેનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થશે તો તે સંબંધે મંડળ દ્વારા સંબંધિત પ્રશ્નને ધ્યાને લઈ કરવામાં આવેલો નિર્ણય આખરી રહેશે.

(૬) સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની પ્રોવિઝનલ આન્સર કી ની પ્રસિદ્ધિ બાદ સ્વૈચ્છિક રીતે/ મળેલા વાંધાઓને ધ્યાને લઈ ફાઈનલ આન્સર કીની પ્રસિદ્ધિમાં કોઈ પ્રશ્ન રદ કરવામાં આવે તો, તેવા સંજોગોમાં રદ થયેલા પ્રશ્નના ગુણની બાકી રહેલા પ્રશ્નના ગુણભારમાં પ્રો–રેટા (**Pro-Rata)** મુજબ ગણતરી કરવામાં આવશે.

(૭) ઉમેદવાર પ્રશ્નનો સાચો જવાબ આપશે તો તે પ્રશ્નને પ્રો–રેટા અનુસાર ફાળવેલ ગુણભાર મુજબ ગુણ આપવામાં આવશે, ખોટા જવાબ આપવાના સંજોગોમાં પ્રશ્નને પ્રો–રેટા મુજબ જે ગુણભાર આપવામાં આવેલો હોય તેના 1/4 માર્ક ઉમેદવારે મેળવેલ ગુણમાંથી ઓછા કરવામાં આવશે.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની તારીખ અને કોલ લેટર ડાઉનલોડ કરવા માટેનો વિગતવાર કાર્યક્રમ હવે પછી મંડળની વેબસાઈટ પર મૂકવામાં આવશે. જેની સંબંધિત ઉમેદવારોને નોંધ લેવા આથી જણાવવામાં આવે છે.